

PIPLERKA

Årgang 24 - Nr. 1 1994

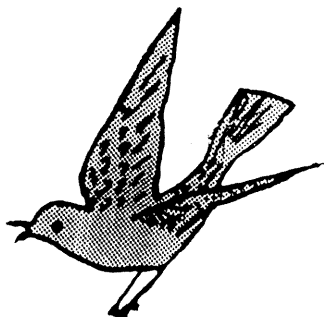
NORSK ORNITOLOGISK FORENING
avd. VEST-AGDER
- fylkets fuglevernforening

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

*Avdeling Vest-Agder, fylkets fuglevernforening
Boks 475 - 4501 Mandal*

Redaktør:

*Runar Jåbekk
Leirvollen 11C
4500 Mandal
(382 - 61053)*

*Piplerka kommer ut med 3 ordinære nummer i året.
Abonnementsprisen er kr. 100,-.
Beløpet kan innbetales til bankkontonummer 7319.05.08010,
eller postgiro 0824.03.94341.*

*Årsrapporten fra Lista Fuglestasjon utgis som
supplement til Piplerka. Rapporten kan bestilles
fra Lista Fuglestasjon, bankkontonummer
3070.10.26701 for kr. 40,- (30,- + porto)*

Piplerka trykkes i 400 eksemplarer.

Annonseprisene er: Helseide kr. 500,- og halvside kr. 250,-

Bankforbindelse: Den Norske Bank, Mandal

Forsiden: Alke (Odd Jørgensen)

AKTUELLE ADRESSER

NOF avd. Vest-Agder, Postboks 475, 4501 Mandal
Postgiro: 0824.03.94341 Bankgiro: 7319.05.08010
Formann: Finn Jørgensen, Oksevollen 19, 4500 Mandal. Tlf. 382-60604

NOF Kristiansand lokallag, Postboks 2112 Posebyen, 4602 Kristiansand
Bankgiro: 6319.12.56176
Formann: Øyvind Fjeldsgård, Svalåsveien 95, 4645 Nodeland. Tlf. 381-82028

NOF Mandal lokallag, Postboks 196, 4501 Mandal
Postgiro: 0807.35.69258 Bankgiro: 7319.05.09777
Formann: Gunnar Gundersen, Sånum, 4500 Mandal. Tlf. 382-65495

NOF Lista lokallag, Postboks 171, 4561 Vanse
Postgiro: 0803.37.06058
Formann: Kåre Olsen, Brekne, 4563 Borhaug. Tlf. 383-97205

Lista Fuglestadson, Postboks 31, 4563 Borhaug
Postgiro: 0826.06.73131 Bankgiro: 3070.10.26701 Tlf./fax 383-97588
Leder: Jan Erik Røer, 4484 Øvestranden, Tlf. 383-50908

LRSK Vest-Agder, v/Tellef B. Vestøl, Mellombølgen 143, 1157 Oslo. Tlf. 222-92940

Carl A. Jacobsens minnefond. Fondskonto 7319.42.00096. Søknadsfrist 31.12.

Norsk Ornitologisk Forening, Seminarplassen 5, 7060 Klæbu. Tlf. 728-31166

Leder

Jeg vil starte denne årgangen med noen tanker omkring verneområdene på Lista, og forvaltningen av disse. Forvaltning ja - man burde kanskje heller kalle det mangel på forvaltning. I årene som har gått etter at en rekke vann og strandområder ble vernet, har vi ventet på en forvaltningsplan. De siste par årene har den "vært like om hjørnet".

Mens vi venter på planen blir lite positivt gjort i verneområdene. Positive tiltak utsettes i påvente av forvaltningsplanen. Nesheimvannet er kanskje det beste eksemplet på et område der det er behov for flere skjøtselstiltak. Knut S. Olsen peker i en artikkel i denne Piplerka på flere tiltak som er nødvendige for å hindre at Nesheimvann forringes som fuglelokalitet. Det mest graverende eksemplet er Nesheimsumpen. I 1986 ble denne ulovlig grøftet, slik at hele området ble tørrlagt. Flere sjeldne og karakteristiske fuglearter mistet dermed sitt leveområde. I årene som er gått etter den endelige dommen i straffesaken mot grunneierne i området er det utrolig at ikke forvaltningsmyndighetene har gjort noe for å tilbakeføre sumpen til tilstanden før grøftingen.

Vannstanden i Nesheimvann er også svært viktig for fuglelivet. Vannet er nå regulert slik at vannstanden er svært konstant. Dette hindrer både store oversvømmelser og medfører at de for vadefuglene viktige mudderbankene ikke blottlegges om sommeren. Uteblivelse av oversvømmelser har medført en kraftig gjenvekst av trær langs breddene av vannet, og dette har redusert

området verdi for de fleste våtmarksfuglene. Det burde være et minstekrav at vannstanden tilbakeføres til slik den var da vannet ble midlertidig vernet i 1980, og at man tillater de naturlige vannstandsendingene gjennom året.

Et annet eksempel på tvilsom forvaltning av verneområdene er området mellom Lista fyr og Vågsvoll. I Vågsvollvika er det gitt tillatelse til å bygge en enorm voll av stein for å hindre sjøens naturlige graving i terrenget. Det virker merkelig at enkelte grunneiere f.eks. ikke får lov til å dumpe et par traktorlass med stein i verneområdene, mens det andre steder kan deponeres flerfoldige hundre kubikkmeter med kampestein. Dette inngrepet har jo totalt endret landskapets karakter.

I samme området ser det nå ut til at det vil bli bygd ei ny bru over kanalen mellom Vågsvollvoien og havet. Her har i tidligere tider vært både vei og bru, hovedsakelig som forbindelse fra fyret til kystverkets sjøbu i Vågsvollvika. Ei bru over kanalen her vil utvilsomt skape økt ferdsel i et område som er svært sårbart for forstyrrelse i mesteparten av året. Forvaltningsmyndighetenes argument om at ferdselen om nødvendig kan reguleres med ferdselsforbud deler av året virker nærmest komisk. Først tilrettelegger man altså for ferdsel i et fuglefredningsområde, og dernest skal man altså "gjøre godt igjen" ved hjelp av ferdselsrestriksjoner!

Runar Jåbekk

Mandal 20.03.94

Fuglelivet i Nesheimvann - en oppsummering.

Av : Knut Sigbjørn Olsen

I årene 1974 til 1979 ble det publisert årvisse rapporter over fuglelivet i Nesheimvann i Piplerka. På tross av at vannet er en av de mest besøkte fuglelokalitetene i Vest-Agder har ingen observasjoner eller registreringer blitt publisert de senere år. Dette vil vi med denne rapporten endre på. Artikkelen er egentlig en del av en rapport skrevet for fylkesmannen i Vest-Agder i forbindelse med skjøtselsplanen for vannet.

1. Innledning

Nesheimvannet er en av de beste fuglelokalitetene i landsdelen. Vannets viktigste funksjoner for fugl er disse :

- Trekk og overvintring av svømmefugl, spesielt andefugl. Særlig høsttrekket er betydelig med jevnt over 500-1000 andefugl i vannet hele høsten fra september til desember. I Norge er det vel kun en håndfull vann på Jæren og Østlandet som er av samme klasse.
- Trekk av vadefugl vår og høst.
- Hekkeområde for våtmarksfugl, med noen arter som er meget sjeldne i Norge.
- Raste og overvintringsområde for endel andre våtmarksfugl som bl.a. gråhegre, vannrikse, måker og terner.

Det finnes også mye annet fugleliv i området. Rovfugl blir trukket til området p.g.a. den store mengden fugl. Spurvefugl knyttet til både skog og åpne hei- og jordbruksområder er det mye av, samt en rekke andre arter. De aller fleste av disse artene har imidlertid store områder med egnede biotoper rundt om på Lista, og Nesheimvannet kan ikke sies å være spesielt viktig for disse. Opptreden av disse artene er derfor ikke behandlet i denne rapporten.

Det er som våtmarksområde Nesheimvann har den viktigste funksjonen og det er også våtmark som er den mest truede biotopen både på Lista og ellers. I denne rapporten er det derfor lagt vekt på å bearbeide observasjoner fra noen av vannets viktigste funksjoner for våtmarksfugl.

2. Artsliste for Nesheimvann.

Totalt er 224 arter og 7 underarter påtruffet innenfor reservatets grenser. Av dem må 114 sies å være sterkt tilknyttet vann og våtmark.

51 arter og underarter er konstatert hekkende i reservatet, mens 25 arter sansynligvis hekker/har hekket i reservatet. 35 av disse artene er våtmarksfugl.

Tabellen under viser artene. Symbolet H etter en art betyr at arten er funnet hekkende, mens symbolet h betyr at arten sansynligvis hekker/har hekket.

Alle artene bortsett fra svartglente og kafferseiler er godkjent av LRSK (Lokal Rapport og Sjeldenhetskomite) og NSKF (Norsk Sjeldenhetskomite for Fugl). Disse to sakene er nå inne til behandling hos NSKF.

Smålom		Skjeand		Vaktel	
Storlom		Taffeland		Trane	
Toppdykker	H	Toppand	H	Vannrikse	h
Gråstrupedykker		Ringand		Myrrikse	h
Horndykker		Bergand		Åkerrikse	h
Dvergdykker		Havelle		Sivhøne	H
Havhest		Svartand		Sothøne	H
Toppskarv		Sjøorre		Tjeld	H
Storskarv		Ærfugl		Sandlo	h
Chileflamingo		Kvinand		Steinvender	
Gråhegre		Lappfiskand		Boltit	
Rørdrum		Laksand		Heilo	
Stork		Siland		Tundralo	
Knoppsvane	H	Fiskeørn		Vipe	H
Sangsvane		Havørn		Dvergsnipe	
Dvergsvane		Svartglente		Myrsnipe	
Grågås		Vepsevåk		<i>Sorlig myrsnipe</i>	
Kortnebbgås		Hønsenhauk		Tundrasnipe	
Sædgås		Spurvehauk		Polarsnipe	
Tundragås		Fjellvåk		Temmincksnipe	
Dverggås		Musvåk		Sandløper	
Snøgås		Kongeørn		Brushane	H
Stripegås		Myrhauk		Sotsnipe	
Kanadagås		Sivhauk		Rødstilk	H
Hvitkinngås		Jaktfalk		Gluttsnipe	
Ringgås, bernicla		Vandrefalk		Skogsnipe	
Gravand	h	Lerkefalk		Grønnstilk	
Brunnakke	H	Dvergfalk		Strandsnipe	H
Snadderand		Aftenfalk		Svarthalespove	
Krikkand	H	Tårnfalk		Lappspove	
Stokkand	H	Storfugl		Storspove	H
Stjertand		Orrfugl		Småspove	
Knekkand	h	Lirype		Rugde	h

Enkeltbekkasin	H	Trelerke		Steinskvett	H
Dobbeltbekkasin		Trepiplerke	h	Svartrødstjert	
Kvartbekkasin		Heipiplerke	H	Rødstjert	
Avosett		Lappiplerke		Rødstrupe	H
Brakksvale		Skjærpiplerke		Blåstrupe	
Tyvjo		Gulerle		Gråtrost	H
Dvergmåke		<i>Sålerle</i>		Ringtrost	
Hettemåke	H	<i>Sørlig gulerle</i>	H	Svarttrost	H
Sildemåke	h	<i>Engelsk gulerle</i>	H	Rødvingetrost	
Gråmåke		Vintererle		Måltrost	H
Polarmåke		Linerle	H	Duetrost	
Svartbak	H	<i>Svartryggerle</i>	H	Stjertmeis	
Fiskemåke	H	Tornskate		Løvmeis	
Krykkje		Varsler		Granmeis	H
Splitterne		Stær	H	Toppmeis	h
Makrellterne	h	Nøtteskrike		Svartmeis	H
Rødnebbterne		Skjære	H	Blåmeis	h
Bydue		Nøttekråke		Kjøttmeis	H
Ringdue	H	Kaie		Spettmeis	H
Skogdue		Kornkråke		Trekryper	
Tyrkerdue	h	Kråke	H	Gråspurv	H
Turteldue		<i>Svartkråke</i>		Pilfink	h
Gjøk	h	Ravn		Bokfink	H
Hubro		Sidensvans		Bjørkefink	
Hornugle		Fossekall		Grønnfink	h
Jordugle		Gjerdsmett		Grønnsisik	
Perleugle		Jernspurv		Stillits	
Spurveugle		Gr.hoppesanger	h	Bergirisk	
Kattugle		Sivsanger	H	Tornirisk	H
Haukugle		Myrsanger	h	Gråsisik	
Tårnseiler	H	Rørsanger	H	<i>Liten gråsisik</i>	
Kafferseiler		Trostesanger		Polarsisik	
Isfugl		Gulsanger		Rosenfink	h
Bieter		Hagesanger	h	Pavefink	
Vendehals	H	Munk		Grankorsnebb	
Grønnspekk		Tornsanger	H	Furukorsnebb	
Gråspekk		Møller	H	Båndkorsnebb	
Flaggspekk		Løvsanger	H	Dompap	
Dvergspett		Gransanger		Gulspurv	h
Svartspett		<i>Sibirgransanger</i>		Hortulan	
Sandsvale	H	Fuglekonge	h	Sivspurv	H
Låvesvale	h	S/Hfluesnapper	H	Snøspurv	
Taksvale	h	Gråfluesnapper	h	Lappspurv	
Fjellerke		Buskskvett	H		
Sanglerke	H	Svartstrupe			

3. Registreringer og tellinger.

3.1. Feltarbeidet

Rapporten bygger hovedsaklig på 641 besøk i vannet fra 1982 til 1993. Ved disse besøkene er hele eller store deler av den åpne vannflaten og de åpne jordbruksområdene rundt vannet tellet opp. Dette er gjort fra 2-3 utkikkspunkter. For å dekke hele vannet må det telles fra minst tre punkter. De mest brukte tellepunktene er Ropen, Kviljosida og Kviljo. Det er i første rekke lagt vekt på å telle svømmefugl. Ved en rekke av disse besøkene har en i forskjellig grad også gått rundt i terrenget for å registrere fugl som ikke kan oppdages fra tellepunktene. Disse besøkene har som regel vart i 2-3 timer.

Videre er det gjort flere hundre besøk fra midten til slutten av 70-tallet. De mest spesielle observasjonene fra dette tidsrommet er tidligere publisert i årlige rapporter i Piplerka.

Det finnes også en lang rekke mer tilfeldige observasjoner fra 80- og 90-tallet.

Totalt er fuglelivet blitt registrert ved minst 1200 besøk i vannet. Dette utgjør minst 2500-3000 timer i felten.

Nesheimvannet sett fra øst (Rødlandsheia). Foto : Oddvar Pedersen.

3.2. Hekkerregistreringer

I årene 1988 til 1993 har det blitt drevet systematiske hekkerregistreringer av alle våtmarksfugl. Dette har gitt et godt bilde av hvilke arter som hekker og hvor stor bestanden er nå.

En del spredte hekkeundersøkelser ble gjort på slutten av 70-tallet. Disse, sammen med enkelte opplysninger av mer tilfeldig karakter, har vi prøvd å sette sammen til en oversikt over hekkebestanden på slutten av 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet.

Dersom en sammenlikner disse to oversiktene, vil en få et bilde på hvordan hekkebestanden av våtmarksfugl har forandret seg siden vannet ble midlertidig vernet og frem til nå. Dette er vist i tabell 3.2.

3.2.1. De viktigste endringene i hekkfuglfaunaen siden vannet ble vernet.

Hekkefuglfaunaen har siden 1980 blitt drastisk redusert.

Myrrikse og vannrikse som tidligere årvisst hevdet territorie, førstenevnte med opptil 3 syngende hanner de beste årene, har de siste 7 årene kun blitt hørt en gang hver. Forandringen inntraff da Nesheimsumpen ble drenert.

Både engelsk- og sørlig gulerle hekket tidligere med omkring 5 par hver årlig. De siste årene har kun 1-2 par sørlig- og 1 par engelsk gulerle hekket. I 1991 var engelsk gulerle for første gang helt fraværende i hekkesesongen. Gulerlene er påvirket av tørrere myrer, spesielt er den sterke tilgroingen av trær negativ. I tidligere gode gulerlebiotoper fra Vatne, i Løgan- og Ropenområdet til Lille Danmark har det ikke hekket gulerler på mange år. Disse to artene er begge truet av utryddelse i Norge. På tross av den sterke reduksjonen er Nesheimvann ennå kanskje den viktigste hekkeplassen i landet for disse artene.

Også flere andre våtmarksavhengige spurvefugl har gått tilbake. Sivspurv hekket før i et antall av omkring 40 par årlig, bestanden er nå halvert. Myrsanger, før 2- 13 syngende hanner årlig, nå 1-3. Gresshoppesanger er ikke hørt de siste 6-7 år, men forkom tidligere i et antall av 1-3 syngende hanner årlig. Også rørsangeren forekommer i mindre antall, mens sivsangeren har holdt stand.

Av vadere har trolig enkeltbekkasinen fått redusert hekkebestand etter drenering og tilgroing av myrer. Rødstilken ser ut til å ha holdt stand, selv om de egnede hekkebiotopene har blitt betraktelig færre. Generelt har vaderne de siste årene profittert på sammenbruddet i rødrevbestanden som har ført til mindre predasjon på egg og unger.

Blandt andefugl har ikke forandringene vært så drastiske. Knekkanda som var vanlig om våren og trolig hekket flere år på 70- og begynnelsen av 80-tallet, forekommer imidlertid nå kun svært sjelden om våren.

Felles for tilbakegangen til de fleste våtmarksavhengige hekkefuglene er tørrere myrer og strender samt sterk tilgroing av trær. I de verst rammede områdene hekker det nå ikke våtmarksfugl i det hele tatt.

Av nye hekkefugler i Nesheimvann er kun to arter registrert. Knoppsvanen hekket for første gang i 1986 og nå med to par årlig. Dette skyldes en generell økning og innvandring av arten, og ikke biotopsforandringer. Rugda har kommet til som hekkefugl i de store sumpskogene som etterhvert har oppstått.

Tabell 3.2.: Hekkebestanden av våtmarksfugl i årene 1975-81 sammenliknet med årene 1988-93. Enkelte arter hekket i tidsrommet 75-81, men bestanden ble ikke estimert, disse er merket med X.

Art:	75-81	88-93	Kommentar:
Toppsykker	0-1	0	Forsvunnet
Knoppsvane	0	2	Ny
Gravand	1-2	1-2	
Brunnakke	X	8	
Krikkand	X	1	
Stokkand	X	5	
Knekkand	0-2	0	Forsvunnet
Skjeand	?	?	
Toppand	0-1	0	Forsvunnet
Vannrikse	1	0-1	Ikke årvisst lenger
Myrrikse	1-3	0-1	Ikke årvisst lenger
Åkerrikse	0-1	0	Forsvunnet
Sothøne	0-1	0	Forsvunnet
Tjeld	X	5	
Sandlo	0-2	0	Forsvunnet
Vipe	12	12	
Rødstilk	5	5	
Strandsnipe	X	0-1	
Storspove	X	6	
Rugde	0	2	Ny
Enkeltbekkasin	X	5	
Fiskemåke	X	1-4	
Sørlig gulerle	4-5	1-3	Sterk tilbakegang
Engelsk gulerle	4-6	0-1	Sterk tilbakegang
Gresshoppesanger	1-3	0	Forsvunnet
Sivsanger	10-15	15	
Myrsanger	2-13	1-3	Sterk tilbakegang
Rørsanger	6-12	2-3	Sterk tilbakegang
Sivspurv	40	15-20	Sterk tilbakegang
Totalt	ca 140	ca 95	
Antall arter	26	21	

3.3. Svømmefugl

Med begrepet svømmefugler menes her lom, dykkere, skarv, andefugl og vannhøns. Alle figurer og observasjoner som er vist dreier seg om rastende fugl. Direkte trekkende fugl er ikke med i tallene.

3.3.1. Generell forekomst

Sommer: Hekkebestanden av svømmefugl er nokså begrenset, omtrent 15 par gressender og 2 par knoppsvaner hekker nå årvisst. Også toppdykker, toppand og sothøne er funnet hekkende tidligere. Midtsommers inneholder vannet også endel mytende grågjess; de fleste av de hekkende grågjessene på Lista samles nemlig i Nesheimvann etter endt hekking andre steder. Også noen dykkender oversommer.

Høst: Høsttrekket starter i første halvdel av august da grågås- og gressandtrekket starter. Høydepunktet på grågåstrekket er i slutten av august, mens gressandtrekket når toppen i månedskiftet september/oktober. Fra midten av september begynner dykkendene å samle seg i vannet. Først *Athyia*-endene : Toppand, bergand og taffeland. I oktober dukker kvinanda opp, mens laksanda kommer i november. Trekktoppen for dykkender nåes en gang i tidsrommet medio oktober til medio november. Dykkere, særlig dvergdykker har en markert trekktopp i oktober. De fleste arktiske gjessene (hovedsaklig hvitkinn-, kortnebb-, sæd- og tundragås) kommer i tidsrommet fra slutten av oktober til begynnelsen av desember. Det høyeste antall svømmefugl som er påtruffet i vannet samtidig er 1370 individer, dette var hovedsaklig brunnakker og toppender.

Vinter: I normale år trekker de aller fleste endene bort fra Nesheimvann når isen legger seg (oftest i slutten av desember - januar). De siste årene har vannet vært isfritt hele vinteren. Likevel forsvinner de aller fleste endene i løpet av desember og januar. Med istedet for å trekke ut av landet flytter de seg nå bare over til Hananger- og Kråkenesvannet. Endel ender finner en dog overvintrende i vannet uansett hvordan vinteren er. Sothønsene som dukker opp i månedsskiftet oktober/november oppfører seg annerledes. Mens de fleste tidligere trakk vekk når isen la seg ligger de nå stand-by helt til våren. Sangsvanene kan en nå som før treffe hele vinteren gjennom fra de første dukker opp i slutten av oktober til slutten av mars. Av andre arter er flokker av kanada- og grågjess, ofte ispedd andre gåsearter, årvisse overvintre.

Vår: Vårtrekket av dykkender er ganske beskjedent i forhold til høsttrekket. I normale vintre med islagte vann fungerer Nesheimvann som oppsamlingsplass for gressender da isen alltid forsvinner først fra dette vannet. De siste isfrie vintrene har vannet mistet denne funksjonen, slik at antallet nå har vært betraktelig lavere. Grågåstrekket foregår hovedsaklig i første halvdel av april.

3.3.2. Generell utvikling.

Stort sett synes andefuglbestanden i årene 1982-84 å ligge på samme nivå som på 70-tallet. Høstene 85-88 og de påfølgende vintrene har vært dårlige for en lang rekke, kanskje de fleste svømmefugl. De siste år, 89-93, har det vært en god del forandringer. Flere arter har tatt seg opp på samme nivå som tidligere og noen har til og med økt i antall i forhold til tidligere. Mange arter har også forblitt på det samme lave nivået som de 4 dårlige årene og noen har fortsatt å avta i antall.

Det kan virke som om klimaforandringene med milde vintre har endel av skylda for dette. Arter som overvintrer langt nord, for eksempel sangsvane, kvinand og laksand har hatt lave antall. Mens arter som normalt overvintrer sør for oss, for eksempel brunnakke, toppand, taffeland og sothøne har tatt seg opp på samme nivå som tidligere. Ikke alle forandringer kan forklares på denne måten. Noen arter synes å ha blitt påvirket av forandringer i biotopene ved Nesheimvann de senere årene.

Vårtrekket synes stort sett å ha vært uforandret frem til 88/89. Etter dette har særlig gressendene minsket i antall. Tidlig isløsning i nord og inne i landet har nok medvirket til at Nesheimvann ikke lenger er så viktig oppsamlingsplass for vårtrekkende svømmefugl. Også her kan lokale biotopforandringer ha spillt inn.

Tab. 3.3.2.1. *Isforhold fra februar 1982 til desember 1993 inndelt i tidagersperioder.*
Tegnforklaring: . = ingen is, 1 = noe is, 2 = vannet islagt, men enkelte råker.
3 = vannet islagt, men liten råk i Løgan (evt. v/Nesheimsbekken).
4 = vannet helt islagt, ikke råker.

	nov	des	jan	feb	mar	apr
81/82				223	22.	...
82/83	...	...	...	.33	2..	...
83/84	...	...	..3	323	21.	...
84/85	...	...	334	333	321	...
85/86	..3	3.3	343	333	211	...
86/87	...	..3	333	333	222	1..
87/88	..1	33.	...	...	...	...
88/89	...	1..	...	...	...	...
89/90	...	...	...	...	...	...
90/91	...	..3	...	3..	...	...
91/92	...	...	...	...	...	...
92/93	...	...	...	...	...	...
93/94	..2	..3				

3.3.3. Mulige følger av biotopforandringer/-ødeleggelser for opptreden av trekkende og overvintrende svømmefugl.

For trekk- og overvintringsforhold for svømmefugl ser det heldigvis ikke ut som følgene av biotopødeleggelser har vært så kraftige som for forholdene for hekkebestanden og vadertrekking. Men også her kan en finne negative følger. Spesielt gjelder dette gjess som må ha store, treløse og fullstendig oversiktlige områder for å føle seg trygge nok til å gå på land og beite. Mange av de områdene som var gode beiteområder for gjess tidligere, er nå helt ute av bruk. Svaner, gjess og gressender har nå også reduserte muligheter til å søke næring på oversvømte strender og myrer på grunn av den regulerte vannstanden. For enkelte arter gressender har det sannsynligvis hatt negative følger at strendene er blitt mindre oversiktlige på grunn av tilvekst av busker og trær, dette gjelder for eksempel krikkan.

Sangsvaner beiter ofte på oversvømte strandenger og myrer, men kan også beite på fuktige jorder. Foto : Knut Olsen.

3.3.4. Oversikt over forekomst, utvikling og kommentarer til de enkelte artene.

Smålom (*Gavia stellata*):

Forekomst:

Påtreffes tilfeldig, 9 observasjoner, alle i tidsrommet oktober - primo desember. (Høsttrekk)

Tab 3.3.4.1. : Kjente observasjoner av smålom.

78 : 1 ind 1.10. 84 : 1 ind 2.12. 87 : 1 ind 28.11. 88 : 1 ind 17.11. 91 : 1 ind 4.12. 93 : 1 ind 7.11. , 2 ind 14.11. , 1 ind 5.12. , 1 ind 12.12.
--

Storlom (*Gavia arctica*):

Forekomst:

Kun 3 kjente observasjoner : 1 ind 9.10.77 og 1 ind 1.8.86 og 11.8.86.

Toppdykker (*Podiceps cristatus*):

Hekking:

Observert om sommeren i årene 73-75. Konstatert hekkende i -75. Hekkeparet ble imidlertid skutt samme høst. Siden har ikke hekking blitt registrert.

Forekomst:

Ca. 75 kjente observasjoner. Før toppdykkeren ble utryddet som hekkefugl fra Lista var den årvisst i vannet i april-mai. Høsttrekk i august-oktober. En vinterobservasjon : 1 ind 17.12.88. Maks. antall påtruffet er 4 ind 24.5.79.

Utvikling:

Etter 1990 er arten ikke påtruffet om våren. Ingen synlig forandring i forekomsten om høsten.

Kommentar:

Siste hekking på Lista var i 1989. Det forhold at arten ikke er observert om våren de senere år, må sees i sammenheng med at krypskyting nå har utryddet arten som hekkefugl på Lista.

Tab 3.3.4.2. : Kjente observasjoner av toppdykker.

73 : 1 par 3.6.
74 : 1 ind 22.3.-19.6. , 2 ind 5-8.9.
75 : 1 ind 3-6.5. , 1 par 4.6.-15.7. , 2 ad+1 pull 24.7. , 1 par 25.7. , 2 ind skutt høsten
76 : 1 ind 2.4. , 2 ind 11.5. , 1 ind 22-23.5. , 1 ind 24.10.
77 : Meget dårlig undersøkt.
78 : Meget dårlig undersøkt
79 : 1 ind 14-17.4. , 4 ind 24.5. , 1 ind 6.9.
80 : Meget dårlig undersøkt
81 : Meget dårlig undersøkt
82 : 1 ind 24.4. , 2 ind 16.5. , 1 ind 16.9.-23.10.
83 : 1 ind 1-7.5. , 2 ind 13.5. , 1 ind 30.9.-29.10.
84 : 1 ind 31.3. , 2 ind 14.4. , 1 ind 1.5.-2.6. , 1 ind 25.8.-29.9.
85 : 1 ind 10.5.
86 : 1 ind 2.10.
87 : 1 ind 8.8.
88 : 2 ind 20.5. , 1 ind 27.5. , 1 ind 17.12.
89 : 2 ind 31.3.
90 : 1 ind 23.2. , 1 ind 1.5.-14.7.
91 :
92 : 1 ad 17.8. , 1 juv 6.9. , 3 ind 16.9. , 1 juv 25.9.-19.10.
93 : 1 ind 28.9.-5.10.

Gråstrupedykker (*Podiceps grisegena*):

Forekomst:

Tilfeldig på vår og høsttrekk. 6 observasjoner i tidsrommet april-mai og 6 observasjoner i tidsrommet oktober-november.

Tabell 3.3.4.3. : Kjente observasjoner av gråstrupedykker.

78 : 2 ind 24.4. , 1 ind 25-26.4. , 2 ind 28.4. , 1 ind 29.4.
84 : 1 ind 5.5.
89 : 1 ind 24.11.
91 : 1 ind 26.10-2.11.
92 : 1 ind 9.10. , 2 ind 16-31.10.

Hornedykker (*Podiceps auritus*):

Forekomst:

Ca. 50 kjente observasjoner. Ca. 65 % av observasjonene er fra høsttrekket i oktober-desember. Også endel observasjoner fra vinteren og våren.

Utvikling:

Ingen merkbar forandring i forekomsten.

Tabell 3.3.4.4. : Kjente observasjoner av horndykker.

75 :	3 ind 9.11. , 1 ind 10-17.11. , 2 ind 22.11. , 1 ind 3.12.
76 :	1 ind 17.1.-12.2. , 1 ind 23.3. , sans. 2 ind 11.11.
77 :	1 ind 21.10.
78 :	2 ind 16-24.3. , 2 ind 1-24.11.
79 :	
80 :	
81 :	
82 :	1 ind 18.2. , 1 ind 16.10. , 2 ind 14.11. , 1 ind 20.11. , 4 ind 27.11. , 3 ind 4-11.12.
83 :	1 ind 8-22.1. , 1 ind 16.10.-20.11.
84 :	1 ind 14.1. , 2 ind 6.4. , 1 ind 22.4. , 1 ind 6-13.10. , 1 ind 25.11.-2.12.
85 :	
86 :	1 ind 11.10. , 2 ind 16-17.10. , 1 ind 1.11.
87 :	
88 :	
89 :	1 ind 3.11.-5.12.
90 :	2 ind 13.1. , 1 ind 23.2.-11.3.
91 :	1 ind 19.10. , 2 ind 20-26.10. , 1 ind 2.11.
92 :	
93 :	

Dvergdykker (*Tachybaptus ruficollis*):**Forekomst:**

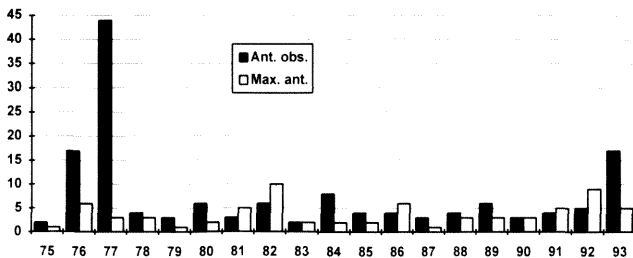
145 kjente observasjoner. Dukker opp på høsten i første halvdel av oktober.

Trekktopp ca.15-25. oktober. Maksimalt antall: 10 ind 23.10.82. Overvintrer i lite antall (1-3 ind) omtrent halvparten av årene. Mindre vartrekk i mars-april. Ikke observert etter 21.4.

Utvikling:

Ingen merkbar forandring de siste 19 år.

Figur 3.3.4.1. Antall observasjoner og maksimalt antall dvergdykkere 1975-93.

Toppskarv (*Phalacrocorax aristotelis*):

Forekomst:

Kun en observasjon : 1 ind 1.5.88

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*):

Forekomst:

33 kjente observasjoner. Påtreffes tilfeldig hele året. Max 4 ind 28.7.91

Utvikling:

Jevn økning i antall observasjoner siden 1984.

Kommentar:

Samme tendens i de fleste andre ferskvann på Lista. Muligens er dette individer av underarten mellomskarv som har økt sterkt i antall i Danmark og Sverige de siste år.

Tabell 3.3.4.5. Kjente observasjoner av storskarv.

84 : 1 ind 7-8.9.

85 :

86 : 1 ind 9.5. , 30.5.

87 :

88 : 1 ind 22.10.

89 : 1 ind 7.1. , 23.1. , 28.1. , 7.4. , 26.5.

90 : 1 ind 23.2. , 11.4. , 27.5. , 2.9. , 29.11.

91 : 4 ind 28.7. , 2 ind 17.9. , 1 ind 21.9.

92 : 1 ind 18.5. , 17.8. , 31.10.

93 : 3 ind 21.2. , 2 ind 28.2. , 20.6. , 1 ind 14.7. , 28.7. , 8.8. , 27.9. , 7.11. , 14.11. , 21.11. , 5.12. , 12.12.

Sangsvaneflokk som beiter på oversvømmet strandeng. Kviljobukta desember 1983.

Foto : Kåre Olsen.

Knoppsvane (*Cygnus olor*):**Hekking:**

Første hekking i 1986. Nå hekker to par årlig.

Forekomst:

Ligger i vannet hele året. Redusert antall midtvinters. Max 20 ind 2.10.93.

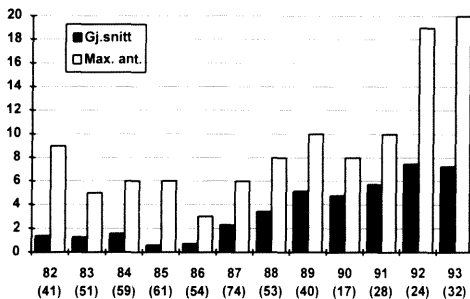
Utvikling:

Jevn økning siden begynnelsen av 70-tallet da arten kun var en sjelden vintergjest.

Kommentar:

Årsaken til økningen må tilskrives generell innvandring og økende forekomst av arten i landsdelen.

Figur 3.3.4.2. Gjennomsnittlig og maksimalt antall knoppsvaner i tidsrommet 1.1.-31.12. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Dvergsvane (*Cygnus columbianus bewickii*):**Forekomst:**

Ca 18 kjente observasjoner. Observasjonene stammer fra høsttrekk i tiden ultimo oktober- medio november, og vårtrekk i tiden primo mars- primo april. Max 9 ind 23-24.10.87. Dessuten en sommerobservasjon.

Tabell 3.3.4.6. Kjente observasjoner av dvergsvane.

76 : 2 ad 14-19.11.

78 : 2 ind 5.4.

81 : 1 ad 4.7.-7.8.

84 : 1 ind 9.3. , 2 ind 10.11.

87 : 1 ind 20-21.3. , 9 ind 23-24.10.

92 : 5 ind 6.10.

93 : 1 ind 24.10.

Sangsvane (*Cygnus cygnus*):**Forekomst:**

Overvintringsgjest. Som regel jevnt økende antall utover vinteren fra de første dukker opp i slutten av oktober. Topp i februar-mars. Max. 119 ind 9.3.84. Forsvinner kun fra vannet når det fryser helt til (uten råker). Raskt tilbake når råkene åpner seg igjen.

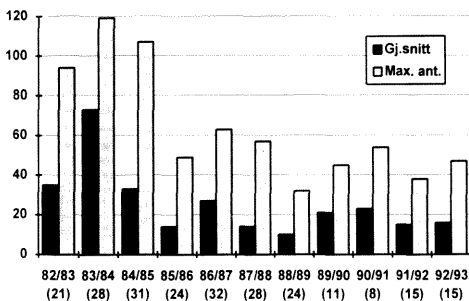
Utvikling:

Antallet i vintrene 82/83 - 84/85 lå på samme nivå som på 70-tallet. Etter dette en markant tilbakegang.

Kommentar:

Mildere vintre kan ha ført til at sangsvanene overvintrer lengre nord/inne i landet. Tidligere brukte sangsvanene Nesheimvannet som base, mens flokker streift rundt til næringsrike og grunne sumpområder som Kviljobrønningen, Hellemyra, Nesheimsumpen og Slevdalsvann. Nå er de tre første ødelagt mens Slevdalsvann er redusert. Dette kan ha ført til at Listaområdet nå er mindre attraktivt som overvintringsområde for sangsvaner.

Figur 3.3.4.3. Gjennomsnittlig og maksimalt antall sangsvaner i perioden 20.10.-31.3. Tallene i parentes viser antall tellinger. Tellingene hvor vannet har vært helt gjenfrosset (is = 4) er ikke med.

Grågås (Anser anser):**Forekomst:**

Treffes hele året. Om sommeren ligger den lokale hekkebestanden og myter i vannet fra slutten av juni til begynnelsen av august. Hoveddelen av høsttrekket foregår i midten/slutten av august, men trekket strekker seg helt til slutten av november. Grågåsa overvintrer årlig på Lista og Nesheimvann er en viktig oppholdsplass for disse gjessene. Hovedtrekket om våren kommer i april. Maksimalt antall mytende grågjess er 65 ind 10.7.93. Maksimalt antall grågjess påtruffet på høsttrekk er 300 ind 25.8.84 og 26.11.83. Maksimalt antall overvintrende er 190 ind 14.1.84. Maksimalt antall påtruffet på våren er 175 ind 19.4.93.

Utvikling:

Mytebestanden: Grågåsa begynte å hekke på Lista i 1981 og bestanden har siden økt jevnt. Mytebestanden har vist samme utvikling.

Høst: Gjennomsnittlig antall grågjess i vannet pr opptelling har ikke vist særlig forandring, selv om antallet varierer kraftig fra år til år. Det synes derimot som om trekket de senere år har begrenset seg til noen store flokker noen få dager i august. I motsetning til tidligere da flokker rastet hele høsten fra september til november.

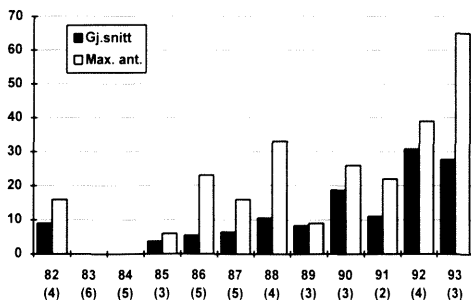
Overvintring: Liten forandring bortsett fra at arten nesten ikke var til stede vinteren 89/90.

Vår : Ingen forandring.

Kommentar:

Økt jaktpress og tilgroing av busker/trær som hindrer sikten må nok ta skylden for at grågåsa ikke raster så vanlig utover høsten lenger. Om våren når det ikke er løv på trærne og heller ikke jakt har det ikke vært forandring i forekomsten.

Figur 3.3.4.4. Gjennomsnittlig og maksimalt antall mytende grågjess i perioden 20.6.-5.8. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Figur 3.3.4.5. Gjennomsnittlig og maksimalt antall rastende grågjess i perioden 10.8.-31.11. Tallene i parentes angir antall tellinger.

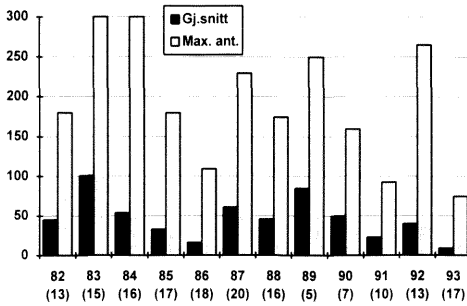

Fig. 3.3.4.6. Gjennomsnittlig og maksimalt antall overvintrende grågjess i perioden 1.12.-20.3. Tallene i parentes angir antall tellinger.

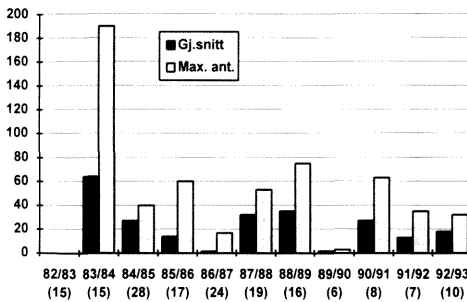
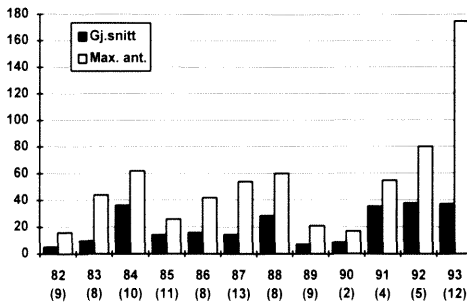

Fig. 3.3.4.7. Gjennomsnittlig og maksimalt antall rastende grågjess på våren i perioden 20.3.-20.5. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Kortnebbgås (*Anser brathyrrhynchus*):**Forekomst:**

Ca 87 kjente observasjoner. Høsttrekket foregår hovedsaklig i perioden oktober-medio desember. Ca 60 % av observasjonene er fra denne perioden. Vårtrekket foregår i perioden ultimo februar t.o.m. mars, ca 23 % av observasjonene er fra vårtrekket. Overvintring skjedde vinteren 84/85 (10 observasjoner av 4-7 ind). I tillegg fem observasjoner fra månedsskiftet april/mai - slutten av mai. Maksimalt antall er noe usikkert: I desember 81 ble det flere ganger sett en flokk på 230 gjess. Flokken inneholdt en blanding av grå- og kortnebbgjess. Antallet kortnebbgjess ble ikke fastslått, men var sansynligvis høyere enn andre maxtall. 20.2.77. ble det observert en flokk på 60 Anser-gjess som ikke var grågjess. Dette var etter all sansynlighet kortnebbgjess. Det høyeste sikre antallet er 30 ind 5.11.88.

Utvikling:

Nedgang i antall høstobservasjoner siste fem år, kun åtte observasjoner.

Kommentar:

Generellt mindre anser-gjess om høsten de siste årene. Sansynligvis p.g.a. økt tilgroing av trær som reduserer både beiteområdene og oversikten. En markert økning i jakta har utvilsomt også spillt inn.

Tabell 3.3.4.7. Forekomst av kortnebbgås vår og høst siste 12 år.

År:	Antall obs. høst	Max antall høst	Antall obs. vår	Max antall vår
82	1	2	1	4
83	3	3	0	0
84	12	6	1	2
85	4	5	4	6
86	2	11	0	0
87	10	9	2	1
88	8	30	0	0
89	0	0	1	20
90	3	17	1	1
91	3	21	1	2
92	2	10	1	12
93	0	0	2	4

Sædgås (*Anser fabalis*):**Forekomst:**

50 kjente observasjoner. Høsttrekk oktober-desember utgjør 20 % av observasjonene. Overvintring utgjør 62 % av observasjonene. Vårtrekk i perioden ultimo februar - april utgjør 16 % av observasjonene. Dessuten en observasjon fra slutten av mai. Max 15 ind 27.2.84.

Utvikling:

Nedgang siste tre år med kun 2 ind, et av dem var attpåtil skadeskutt.

Kommentar:

Årsaker til nedgang som for andre anser-gjess : økt tilgroing, økt jakt.

Tabell 3.3.4.8. Kjente observasjoner av sædgås.

77 : 2 ind 14.4.
 78 : 1 ind 22.1. , 5 ind 24.3. , 2 ind 27.3.
 79 : Mangelfullt undersøkt.
 80 : Mangelfullt undersøkt.
 81 : Mangelfullt undersøkt.
 82 : 1 ind 31.5.
 83 : 1 ind 17.12.
 84 : 15 ind 27.2. , 4 ind 19-22.4. , 1 ind 2-31.12.
 85 : 1 ind 1-11.1. , 2 ind 12.1.-9.3. , 1 ind 10.3.-31.3.
 86 : 1 ind 8-11.10. , 2 ind 16-17.10. , 5 ind 19.10. , 1 ind 7.12.
 87 : 10 ind 7.2.-15.3.
 88 : 1 ind 20.2.
 89 : 3 ind 6-30.12.
 90 : 5 ind 13.1. , 1 ind 27.1. , 7 ind 23.2.
 91 :
 92 : 1 ind 23.10-7.11. (Skadeskutt)
 93 : 1 ind 23.3.

Tundragås (*Anser albifrons*):**Forekomst:**

79 kjente observasjoner. Forekommer på høsten i perioden medio september- primo desember. Dette utgjør 10 % av observasjonene. Det er vanskelig å skille mellom vårtrekk og overvintring da tundragjessene i nesten alle tilfellene dukker opp i perioden (desember-) januar-februar og blir liggende til mars før de trekker bort. Overvintring/vårtrekk utgjør 90 % av observasjonene. Max antall : 70 ind 14.12.86.

Utvikling:

Ingen klar utvikling.

Kommentar:

Årsaken til at tundragåsa ikke viser samme tilbakegang som de andre anser-gjessene kan være at de fleste observasjonene av denne arten er fra vinter/vår.

Tabell 3.3.4.9. Forekomsten av tundragås 1982-93.

År:	Obs. periode høst	Ant.obs. høst	Max ant. høst	Obs. periode vinter/vår	Antall obs. vinter/vår	Max ant. vinter/vår
82/83	10.10.	1	4			
83/84				27.2.-17.3.	4	2
84/85				22.12-23.3.	15	25
85/86	12.10.-7.12.	3	10			
86/87				14.12.-2.3.	4	70
87/88				5.12.-16.4.	15	1
88/89				28.1.-4.3.	5	17
89/90						
90/91	16.9.-22.11.	3	4	14.1.-9.4.	7	3
91/92	4.12.	1	32			
92/93				28.2.	1	9
93	13.10.	1	4			

Dverggås (*Anser erythropus*):

Forekomst:

Ett individ overvintret vinteren 87/88. 17 observasjoner i perioden 14.11.-8.4.

Snøgås (*Anser caerulescens*):

Forekomst:

Ett individ av normalformen ble observert medio oktober 1972.

Stripegås (*Anser indicus*):

Forekomst:

Fire observasjoner. 1 ind 31.5.82, 1 ind 16.10.83, 2 ind 8-19.4.93 (Muligens stripe-X snøgås)

Stripe- X snøgås (*Anser indicus* X *caerulescens*):

Forekomst:

Ett individ observert 26-31.12.93.

Hvitkinngås (*Branta leucopsis*):**Forekomst:**

69 kjente observasjoner. Høsttrekk oktober - medio desember utgjør 53 % av observasjonene. Overvintring utgjør 20 % av observasjonene. Vårtrekk i mars og april utgjør 23 % av observasjonene. Dessuten to sommerobservasjoner : 1 ind 3.6.79 og 1 ind 17.6.83. Maksimalt antall påtruffet er 30 ind 20.3.93.

Utvikling:

Antall observasjoner har holdt seg nokså konstant i perioden 1982-93. Mens arten tidligere nesten bare ble observert om høsten, har en de siste årene ofte sett arten om vinteren og våren. Flokkene har blitt noe større de senere år.

Kommentar:

Muligens har økningen i Svalbardbestanden bidratt til at arten nå treffes i større flokker.

Tabell 3.3.4.10. Forekomsten av hvitkinngås i perioden 1982-93.

År:	Høst:		Vinter:		Vår:	
	Ant. obs.	Max. ant.	Ant. obs.	Max. ant.	Ant. obs.	Max. ant.
82-83						
83-84	3	2	3	1	6	2
84-85	9	5				
85-86	3	2				
86-87	7	1				
87-88	4	1			2	1
88-89	2	1			2	12
89-90						
90-91	2	3	5	4	2	2
91-92	2	25	3	2	1	2
92-93	1	1	3	12	3	30

Ringgås, østlig (*Branta bernicla bernicla*):**Forekomst:**

6 kjente observasjoner, alle om høsten i tidsrommet 25.9.-17.11.

Tabell 3.3.4.11. Kjente observasjoner av ringgås.

82 : 1 ind 25.9.
 76 : 9 ind 28.10.
 84 : 1 ind 10-17.11.
 88 : 22 ind 22.10. , 23 ind 23.10. (5 ind skutt)

Kanadagås (*Branta canadensis*):

Forekomst:

Begynner å vise seg i vannet etter endt hekkesesong; i midten av august. Treffes vanlig i vannet frem til slutten av mars. Senere om våren og sommeren treffes kun enkelte omstreifende individer. Maksimalt antall påtruffet er 285 ind 31.12.93.

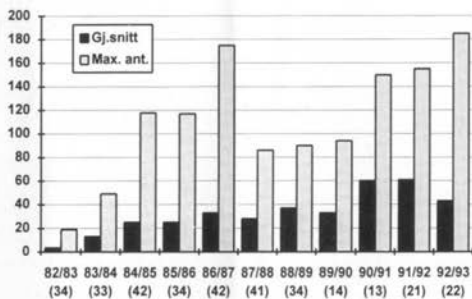
Utvikling:

Sterk økning siden de første observasjonene på slutten av 1970-tallet.

Kommentar:

Sterk økning av bestanden i hele landet.

Figur 3.3.4.8. Gjennomsnittlig og maksimalt antall kanadagjess i perioden 15.8.-31.3. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Denne dverggåsa overvintret i Nesheimvannvinteren 87-88. Bildet er imidlertid tatt i Tjørvebukta 31.10.87. Foto : Knut Olsen

Gravand (*Tandorna tandorna*):**Hekking:**

Er ikke konstatert, men meget mulig. De fleste observasjoner er fra etablerings/rugeperioden til arten. Vannets nære beliggenhet til havet gjør hekking vanskelig å konstatere da kullet etter klekking trolig raskt vil trekke ut til sjøen.

Forekomst:

Ca 90 kjente observasjoner, storparten fra tidsrommet mars-juni. Også noen observasjoner fra høsten. Maksimalt antall påtruffet er 14 ind 23.8.76.

Utvikling:

Tidligere i hele vannet, men har de siste år kun blitt sett i Kviljobukta.

Kommentar:

Strendene langs storparten av vannet har nå vokst til med trær og busker derfor er nå kun Kviljobukta egnet biotop for arten.

Tabell 3.3.4.12. Kjente observasjoner av gravand årene 1982-93.

82 : 2 ind 16.5 , 1 ind 22.5 , 4 ind 31.5 , 1 ind 5.6 , 19.6 , 2 ind 24.6 , 9.9.
83 : 1 ind 12.3 , 2 ind 26.3 , 1 ind 23.4 , 2 ind 20.5 , 28.5 , 1 ind 17.6.
84 : 3 ind 16.3 , 5 ind 7.4 , 2 ind 29.4 , 1 ind 23.6.
85 : 1 ind 30.3 , 2 ind 1.6 , 6.6 , 17.6 , 5.7 , 1 ind 20.10.
86 : 2 ind 19.5 , 30.5 , 5 ind 7.6 , 2 ind 28.8.
87 : 2 ind 15.3 , 25.4 , 2.5 , 15.5 , 9 ind 8.5 , 4 ind 12.5 , 3 ind 23.5 , 4.6 , 1 ind 27.6.
88 : 2 ind 2.3 , 16.4 , 1 ind 23.4 , 4 ind 1.5 , 1 ind 14.5.
89 : 2 ind 4.3 , 28.4 , 3.6 , 1 ind 9.6 , 19.8.
90 : 5 ind 27.5.
91 : 4 ind 4.5 , 2 ind 18.5 , 7 ind 15.6.
92 : 2 ind 20.4 , 4 ind 14.4 , 2 ind 9.5 , 18.5 , 1 ind 19.6.
93 : 3 ind 8.4 , 2 ind 19.4 , 1 ind 14.7.

Snadderand (*Anas strepera*):**Hekking:**

Mulig i 1993 da par ble sett om våren, mens en hann ble sett om sommeren.

Forekomst:

Ca 20 observasjoner. Vårtrekk i april-mai og høsttrekk i september. Dessuten 1 observasjon i november og 1 i juni.

Tabell 3.3.4.13. Kjente observasjoner av snadderand.

74 : 1 par 5-12.9 , 1 ind 15.9.
76 : 1 ind 11.5.
80 : 1 par 31.3.-4.4 , 2 M 8.4 , 1 ind 17.4 , 1 F 21.4 , 1 ind 8.11.
81 : 1 M 11.4.
82 : 1 F 16.9.
93 : 1 par 19.4 , 1 M 19.6.

Stjertand (Anas acuta):

Forekomst:

27 kjente observasjoner. Enkeltindivider og småflokker på vårtrekk fra slutten av februar til mai. Småflokker om høsten i september og oktober. Maksimalt antall påtruffet er 13 ind 6.9.92.

Utvikling:

Ingen forandring om våren. Økning i antallet om høsten de siste par årene.

Kommentar:

Den sterke økningen i antall brunnakker de siste par høstene har nok også ført til at flere stjertender blir med på lasset. Hekkeområdene for disse artene er jo nokså sammenfallende.

Tabell 3.3.4.14. Kjente observasjoner av stjertand.

75 : 1 M 26.2 , 1 par 15-16.3.
 76 : 1 M 14.3.
 78 : 1 par 25.5.
 84 : 1 ind 16.3 , 2 ind 6.4 , 4 ind 19.5 , 1 ind 7.9 , 14.9 , 6.10.
 85 : 1 ind 30.8 , 2 ind 31.8.
 86 : 1 par 16.5.
 87 : 1 M 2.4 , 4.4 , 2 M 5.4 , 12.4 , 2 F 25.10.
 88 : 4 ind 17.9.
 89 : 1 ind 21.10.
 92 : 13 ind 6.9 , 6 ind 16.9.
 93 : 2 ind 28.9 , 10 ind 2.10 , 5 ind 5.10 , 1 ind 24.10.

Brunnakkeflokk som beiter på vannplanter, Nesheimvann september 1983.

Foto : Kåre Olsen

Knekkand (*Anas querquedula*):**Hekking:**

Ikke konstatert, men hekket etter all sansynlighet på 70-tallet og på begynnelsen av 80-tallet. To tilfeller av engstelige hunner om sommeren. Flere tilfeller av småflokker av hunner eller ungfugler fra slutten av juli til begynnelsen av september. Ingen mistanke om hekking de siste 10 år.

Forekomst:

Ca 42 observasjoner, de fleste fra vårtrekket i april-mai. Endel individer/småflokker observert i juli og august dreier seg sansynligvis om hekkende fugler eller ungfugler oppvokst i nærheten.

Utvikling:

Svært redusert forekomst siden begynnelsen av 80-tallet.

Kommentar:

Mindre strandenger på grunn av regulert vannstand og tilgrodde strender har redusert biotopens verdi. Også oppdyrkingen av den nærliggende Kviljobrønnen i 1981 kan ha hatt innvirkning. Her hekket arten sansynligvis også og fuglene pendlet mye mellom disse to lokalitetene.

Tabell 3.3.4.15. Kjente observasjoner av knekkand.

54 : 1 par 9-14.5.

72 : 4 par 11.5. , 1 par 21.5.

73 :

74 : 1 par 30.4. , 2 par 1-7.5. , 1 par 11.5. , 1 M 15.5. , 9 M 4 F 18.5. , 4 M 22.5.
2 M 25.5. , min 1 M 31.5. , 2 ind 19.7. , 6 ind 8.8.

75 : 1 par 18.5. , 1 M 2 F 10.6. , 1 par 21.7. (Engstelig F)

76 : 2 par 22.5. , 1 par 23-28.5. , 6 ind 27.7. , 4 ind 2.9.

77 : 1 M 2 F 28.4. , 1 par 5.5. , 2 M 2 F 10.5. , 5 ind 12.5. , 3 ind 14.5.

78 : 1 M 9.5.

79 : 1 F 24.5. , 2 M 1 F 3.6.

80 :

81 : 4 ind 7.8.

82 :

83 : 1 par 11.5.

84 :

85 :

86 :

87 :

88 : 1 par 28.4. , 1 M 27.4. , 1 par 22.5.

90 :

91 :

92 :

93 : 4 ind 7-8.5.

(I tillegg en observasjon av en engstelig hunn på begynnelsen av 80-tallet.)

Skjeand (*Anas clypeata*):

Hekking:

Mulig. Det er sett par eller hanner helt i slutten av mai og i juni. Dette kan også være fugler som hekker andre steder på Lista.

Forekomst:

30 kjente observasjoner. 10 observasjoner fra vårtrekk i april og mai. 5 observasjoner av par sent i mai. 4 observasjoner av enslig hann i juni og juli. 11 observasjoner fra høsttrekket fra slutten av august til oktober.

Tabell 3.3.4.16. Kjente observasjoner av skjeand.

75 : 1 M 14.6. , 24.7.
 76 : 1 par 24-25.5. , 2 ind 17.10. , 1 ind 31.10.
 77 : 1 M 7.5.
 78 : 1 par 15.5. , 30.5.
 79 : 1 M 24.5.
 80 : 1 M 2 F 15.4. , 1 par 28.5.
 81 :
 82 : 2 ind 19.8.
 83 : 1 ind 21.8.
 84 : 3 ind 30.4. , 1 F 1.5. , 2 ind 1.9.
 85 : 1 par 8.4. , 1 ind 7.9.
 86 : 1 ind 19.4.
 87 : 1 ind 7.10. , 20.10. , 25.10.
 88 : 1 par 28.4. , 3 ind 1.5. , 17.9.
 89 : 1 par 14.4.
 90 :
 91 :
 92 : 1 M 19.6.
 93 : 1 par 7.5. , 1 ind 16.10.

Snadderanda er sett omtrent 20 ganger i Nesheimvann, bildet er tatt i Slimbridge.

Foto : Oddvar Pedersen.

Brunnakke (*Anas penelope*):**Hekking:**

Vanligste andefugl i hekketiden. Bestanden har ligget på 8-10 par i årene 88-92, men var i 93 nede i 6 par. Det har ikke vært opptelling av hekkebestanden før 1988, men spredte observasjoner tyder på at størrelsen har ligget på samme nivå.

Forekomst:

Hele året. Meget vanlig i september og oktober. Lite antall utover november, småflokker eller enkeltindivider overvintrer mange år. Vårtrekket foregår i perioden fra 20. mars og ut april, men antallet er mindre enn om høsten. Maksimalt antall påtruffet om høsten er 750 ind 2.10.93. Maksimalt antall påtruffet om våren er 170 ind 19.3.77.

Utvikling:

Høst: Kraftig økning etter svært lave antall høstene 85, 86 og 87. Før dette høyere antall igjen. Noe uklart hvor stort trekket var på 70-tallet, men det synes å ha vært lavere.

Vår: Utviklingen er fullstendig motsatt av høsttrekket. Det har vært svært lave antall de senere år etter høye antall våren 85, 86 og 87. Lave antall på begynnelsen av 80-tallet, mens det på 70-tallet synes å ha vært like stort vårtrekk som 85-87.

Kommentar:

De store periodevise variasjonene kan skyldes forskjellig trekkforløp av f.eks. klimatiske årsaker. Store variasjoner i bestanden er mindre sansynlig da år med dårlig høsttrekk i de fleste tilfeller har hatt godt vårtrekk. Sen isløsning fører til at flere brunnakker gjør opphold i vannet mens de venter på at isen skal gå nord- og østover. Forhold i Nesheimvann som kan ha innflytelse på det dårlige vårtrekket de senere år er mangelen på vårflokk p.g.a. reguleringen av vannet. Likeledes kan den økende eutrofieringen ha ført til mere næring for brunnakkene på høsten.

Fig. 3.3.4.7. Gjennomsnittlig og maksimalt antall brunnakker i perioden 1.9.-31.10. Tallene i parentes angir antall tellinger.

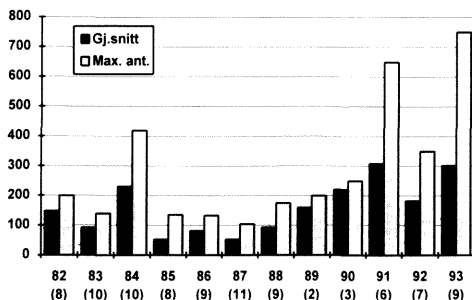
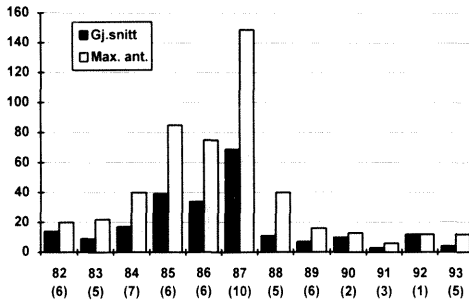

Fig. 3.3.4.8. Gjennomsnittlig og maksimalt antall brunnakker i perioden 20.3.-1.5. Antallet i parentes angir antall tellinger.

Stokkand (*Anas platyrhynchos*):

Hekking:

Vanlig hekkefugl. Antall par har variert mellom 3 og 7 i periode 1988-93. Tidligere er ikke hekkebestanden undersøkt.

Forekomst:

Hele året. Ingen klar trekktopp om høsten. Om våren tallrikest i perioden mars- primo april. Maksimalt antall påtruffet om høsten er 300 ind 19.10.86. Max antall vinter er 213 ind 6.12.92. Max antall vår er 500-600 ind 28.3.71.

Utvikling:

Bortsett fra 1986 har opptreden om høsten vært nokså konstant de siste 12 år. Antallet om vinteren har økt markant de siste 4 år. Vårtrekket har som for de fleste andre gressendene vært dårlig siste 5 år.

Kommentar:

Milde vintre må være årsaken til at flere stokkender overvintrer. Dårlig vårtrekk har det vært for alle gressendene de siste årene. Både mangel på vårflo og tidlig isløsning ellers i landet har nok innvirkning her.

Fig. 3.3.4.9. Gjennomsnittlig og maksimalt antall stokkender om høsten i tidsrommet 15.8.-30.11. Tallene i parentes viser antall tellinger.

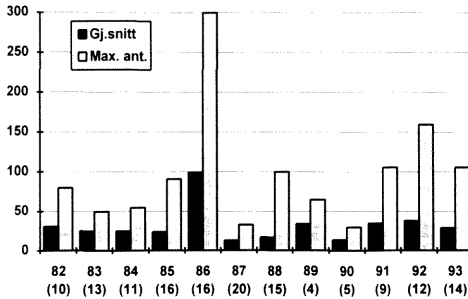

Fig. 3.3.4.10. Gjennomsnittlig og maksimalt antall stokkender om vinteren i tidsrommet 1.12.-28.2. Tallene i parentes viser antall tellinger.

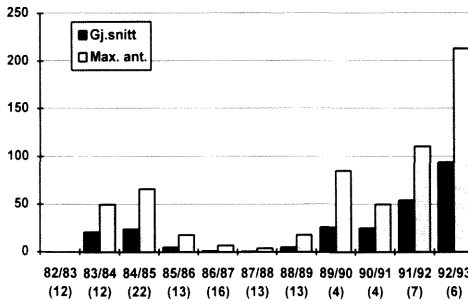
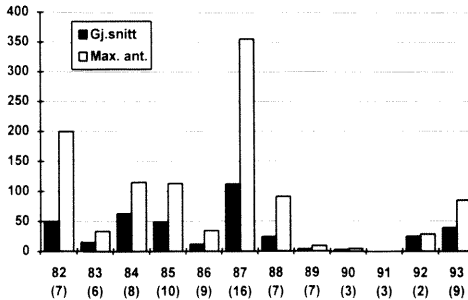

Fig. 3.3.4.11. Gjennomsnittlig og maksimalt antall stokkender på vårtrekk i tidsrommet 1.3.-20.4. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Krikkand (*Anas crecca*):**Hekking:**

Hekket med 1-3 par årlig i årene 1988-93. Ikke tidligere undersøkt, men observasjoner kan tyde på at bestanden har vært høyere tidligere på 80-tallet og på 70-tallet.

Forekomst:

Lang trekkperiode om høsten fra midten av august til midten av november. Trekktopp ofte i månedsskiftet september-oktober, men kan variere en del. Enkelte år kan noen overvintre. Om våren vanligst fra slutten av mars til april. Maksimalt antall påtruffet om høsten er 155 ind 6.10.84. Max. antall vår : 100 ind 15.4.87.

Utvikling:

Høst: Store variasjoner fra år til år, men gjennomgående lavere antall siste 5 år.

Vår : Samme tendens som de andre gressendene med lavere tall senere år.

Kommentar:

I motsetning til stokkand og brunnakke som holder seg mye ute på vannet liker krikkanda seg best i strandsonen. Reduserte/tørre strandenger p.g.a. reguleringen av vannet har nok innvirkning. Dessuten har sterk tilgroing av busker/trær ført til at krikkendene trolig ikke føler seg så trygge p.g.a. redusert sikt. Nesheimsumpen var før den ble drenert en god krikkandbiotop. Om våren gjelder nok det samme som for de andre gressendene: Tidligere isløsning og ingen vårflom.

Fig. 3.3.4.12. Gjennomsnittlig og maksimalt antall krikkender om høsten i perioden 15.8.-20.11. Tallene i parentes angir antall tellinger.

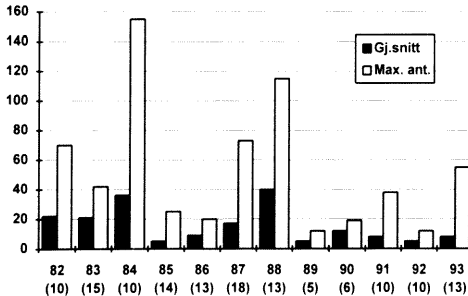
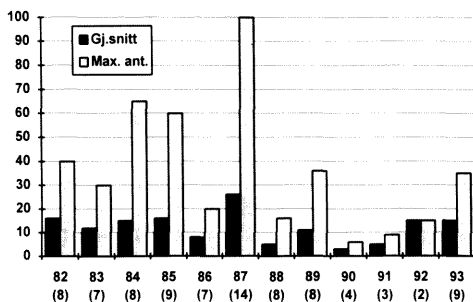

Fig. 3.3.4.13. Gjennomsnittlig og maksimalt antall krikkender om våren i perioden 10.3.-1.5. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Taffeland (*Aythya ferina*):

Forekomst:

De første fuglene dukker opp i slutten av september. Arten er vanligst fra slutten av oktober til november. Forsvinner når den første isen legger seg. De siste vintrene uten is har arten forsvunnet fra vannet i løpet av desember og januar. Opptrer ikke regelmessig, men sees i februar-mars i lite antall. Maksimalt antall påtruffet er 145 ind 30.10.93.

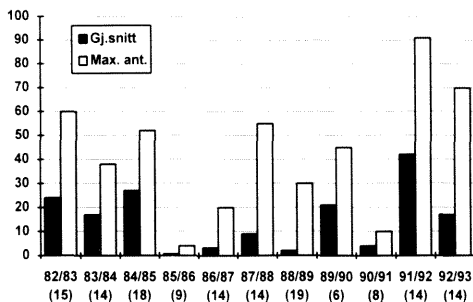
Utvikling:

Etter flere dårlige år fra midten av 80-tallet og frem til 1990 er arten nå tilbake i samme eller noe større antall som høstene 82-84. Spesielt de tre siste år har arten vært tallrik.

Kommentar:

Endring i trekkvaner p.g.a. mildere klima ? Arten overvintrer nå tallrikt i de andre vannene på Lista, noe den sjelden gjorde før.

Fig. 3.3.4.14. Gjennomsnittlig og maksimalt antall taffelender i perioden fra 25.9. til 31.1 eller til isen legger seg. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Toppand (*Aythya fuligula*):**Hekking:**

Ett hekkefunn omkring 1980.

Forekomst:

Enkelte par oversommer av og til. Høsttrekket begynner for alvor i midten av september. Normalt høye antall i oktober og et stykke ut i november. Så reduksjon i antallet frem til isen legger seg og de aller fleste forsvinner. I år uten is overvintrer toppendene på Lista, de trekker likevel bort fra Nesheimvann i november-desember-januar og legger seg i Kråkenes- og Hanangervannet. Fra slutten av januar og i februar er det som regel svært lite toppender i vannet. Et lite vårtrekk forekommer i mars og april. Maksimalt antall påtruffet er 540 ind 9.10.92.

Utvikling:

Som for de fleste endene var høstene 1985-88 svært dårlige. De fire siste årene synes høsttrekket/overvintringen å ha vært bedre enn noensinne.

Kommentar:

Det milde klimaet som har endret artens overvintringsvaner har nok også virket inn på trekkvanene. Selve bestanden av arten har trolig også økt. Et godt vårtrekk de siste tre år har nok også sammenheng med stor lokal overvintringsbestand.

Fig. 3.3.4.15. Gjennomsnittlig og maksimalt antall toppender i perioden fra 15.9. til 31.1. eller til isen legger seg. Tallene i parantes angir antall tellinger.

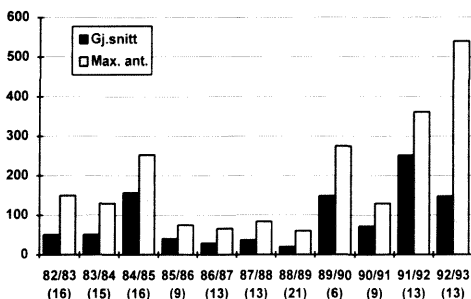
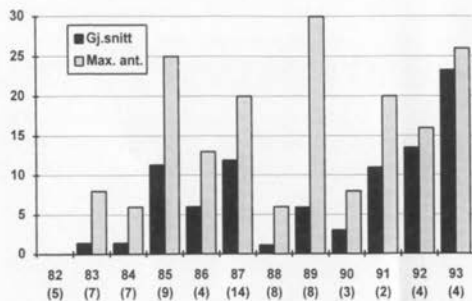

Fig. 3.3.4.16. Gjennomsnittlig og maksimalt antall toppender i perioden fra isløsning eller 1.3. til 20.4. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Ringand (*Aythya collaris*):

Forekomst:

En godkjent observasjon av 1 hunn i tidsrommet 26-29.10.80. Sjelden gjest fra Nordamerika.

Taffelanda er om høsten en av de vanligste dykkendene, flokker på opptil 145 individer er observert. Dette bildet er imidlertid tatt i Slimbridge. Foto : Oddvar Pedersen.

Bergand (*Aythya marila*):**Forekomst:**

Hovedtrekket foregår om høsten fra slutten av september. Høydepunktet i trekket er i månedsskiftet oktober/november. Forsvinner når isen legger seg, eller i alle fall i løpet av januar. Maksimalt antall påtruffet er 250 ind 9.11.75. Sjelden på vårtrekk.

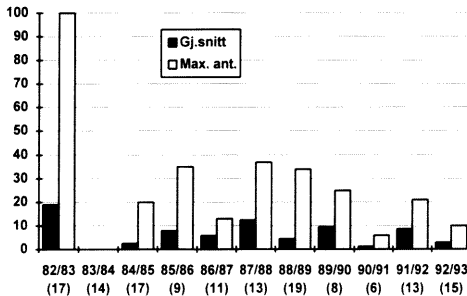
Utvikling:

Sterk reduksjon fra og med 1983 da ikke en eneste fugl ble sett. I 70-årene synes antallet bergender å ha vært på samme nivå som i 1982. De fleste år var antallet i månedsskiftet oktober/november over 100 individer. Reduksjonen synes fortsatt å pågå.

Kommentar:

Muligens noe reduksjon i de andre vannene på Lista siden 70-tallet, men på langt nær så sterk som i Nesheimvann. De siste 12 år har det imidlertid vært liten forandring. Bergendene synes å forlate vannet av ukjent årsak. Vintrene var kalde frem t.o.m. 1987. Så milde vintre er neppe grunnen.

Fig. 3.3.4.17. Gjennomsnittlig og maksimalt antall bergender i perioden fra 25.9. til 31.1. eller til isen legger seg. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Kvinand (*Bucephala clangula*):**Forekomst:**

Enkelte oversommer nesten årlig. Dukker for alvor opp først i midten av oktober. Ligger i vannet hele vinteren så sant det ikke er is. Når vannet blir islagt flytter kvinendene ut i sjøen, men de kommer raskt tilbake når isen går om våren eller i mildværsperioder om vinteren. I løpet av første halvdel av april har de aller fleste kvinendene trukket vekk fra vannet. Maksimalt antall påtruffet er 290 ind 15.1.83.

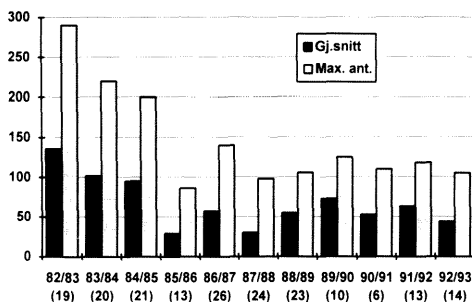
Utvikling:

Overvintringsbestanden vintrene 82/83 til 84/85 synes å ligge på samme nivå som på 70-tallet. Etter de fire dårlige årene 85/86 - 88/89 kom imidlertid aldri antallet opp på samme nivå igjen. Både maksimal- og gjennomsnittstallene er nå halvert i forhold til for 10 år siden.

Kommentar:

Samme trenden gjelder for hele Lista. Sannsynligvis har de milde vintrene gjort det mulig for arten å overvintr lenger nord/inne i landet. Bestandsreduksjon kan også være årsaken.

Fig. 3.3.4.18. Gjennomsnittlig og maksimalt antall kvinender i perioden 15.10-15.4. Tellingene med ingen eller kun små råker med åpent vann er ikke tatt med. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Havelle (*Clangula hyemalis*):**Forekomst:**

8 kjente observasjoner. Tilfeldig, arten er egentlig en utpreget havdykkand. Observasjonene er fra senhøsten eller vinteren. Maksimalt antall påtruffet er 10-12 ind 13.2.75.

Tabell 3.3.4.17. Kjente observasjoner av havelle.

70 : 3 ind 15.11.
 75 : 10-12 ind 13.2. , 1 ind 23.11.
 77 : 1 ind 22.12.
 79 : 1 ind 27.10.
 82 : 1 ind 10.10. , 27.11.
 92 : 1 ind 26.1.

Svartand (*Melanitta nigra*):**Forekomst:**

37 kjente observasjoner. Opptrer mer eller mindre tilfeldig sent på høsten og om vinteren, da arten egentlig er sterkt knyttet til havet. Maksimalt antall påtruffet er 12 ind 17.11.84.

Tab. 3.3.4.18. Kjente observasjoner av svartand.

74 : 2 ind skutt 30.11.
 75 : 2 ind 27.9. , 3 ind 25.11. , 4 ind 27.11. , 2 ind 14.12.
 76 : 9 ind 17.10. , 1 ind 31.10. , 3 ind 11.12. , 1 F 12.12. , 18.12.
 77 : 1 M 26.1. , 1 F 5.11. , 1 ind 26.11.
 78 : 2 ind 12.11. , 17.11. , 30.11.
 83 : 5 ind 23.10. , 2 ind 29.10.
 84 : 1 ind 27.10. , 3.11. , 12 ind 17.11. , 8 ind 25.11. , 1+ ind 1.12. , 4 ind 2.12. , 3 ind 8.12
 85 : 1 ind 14.9. , 2 ind 28.9.
 86 : 1 ind 17.10.
 91 : 1 ind 8.12. , 5 ind 21.12.
 92 : 3 ind 5.1. , 4 ind 12.1. , 3 ind 18.1. , 9.2.
 93 : 3 ind 24.10. , 4 ind 30.10. , 3 ind 7.11.

Sjæorre (*Melanitta fusca*):**Forekomst:**

En observasjon av 30 ind 1.5.57. Arten er meget sterkt knyttet til havet.

Erfugl (*Somateria mollissima*):**Forekomst:**

En observasjon av 1 ind 25.11.81. Arten er meget sterkt knyttet til havet og sees sjelden i ferskvann.

Siland (*Mergus serrator*):**Forekomst:**

43 kjente observasjoner. Finnes først og fremst i sommerhalvåret fra mars til oktober. Hyppigst i mai og juni. Kun tre funn fra vinteren. Maksimalt antall påtruffet er 17 ind 17.9.91. Arten er vanligere i de andre vannene på Lista, der flere par også hekker årlig. Trolig er mangelen på øyer og holmer årsaken til at arten ikke finnes i Nesheimvann.

Tab. 3.3.4.19. Kjente observasjoner av siland.

38 : min 1 par i mai.
74 : 1 F 21.3.
75 : 1 F 12.10.
76 : 1 F 17.8. , 1 ind 16.12. , 3 ind 29.12.
77 : 1 M 7.1. , 1 par 6.3. , 2 F 6.6.
79 : 1 par 5.5.
82 : 1 ind 10.10.
83 : 2 ind 16.10. , 1 ind 23.10.
85 : 1 ind 12.4. , 19.10.
87 : 1 ind 25.4. , 2 ind 15.5. , 1 ind 23.5. , 30.5. , 4.6. , 19.9. , 26.9.
88 : 1 ind 1.5. , 12.5. , 2 ind 14.5. , 1 ind 27.5. , 11.6. , 18.6.
89 : 3 ind 21.4. , 2 ind 26.5. , 3.6. , 9.6. , 3 ind 16.6.
90 : 2 ind 16.4. , 1 ind 1.7.
91 : 1 ind 18.5. , 17 ind 17.9.
92 : 2 ind 9.5. , 19.6.
93 : 2 ind 28.3. , 8.5. , 1 ind 28.7. , 6 ind 4.9.

Laksand (*Mergus merganser*):

Forekomst:

Kommer sjelden før i slutten av november, men kan om våren ofte bli liggende helt til slutten av april. Varierende antall gjennom vinteren avhengig av isforhold, dersom det blir lite åpent vann reduseres antallet noe og endel flytter ut i sjøen. Maksimalt antall påtruffet er 37 ind 13.3.77.

Utvikling:

Maksimumstallet har blitt halvert i de siste fem milde vinterene.

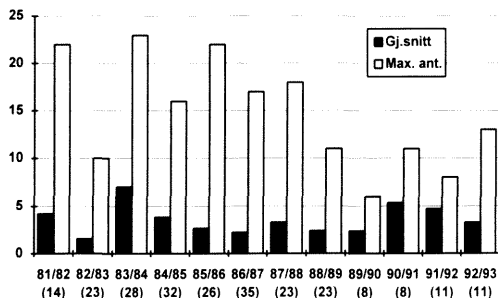
Gjennomsnittsantallet er imidlertid nokså uforandret.

Kommentar:

Mildere vintre har nok ført til at flere laksender overvintrer lenger inne i landet.

Samtidig har de laksendene som overvintrer i Nesheimvann ikke behov å flytte ut i sjøen, noe som har holdt gjennomsnittet oppe.

Fig. 3.3.4.19. Gjennomsnittlig og maksimalt antall laksender i perioden 20.11.-30.4. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Lappfiskand (*Mergus albellus*):

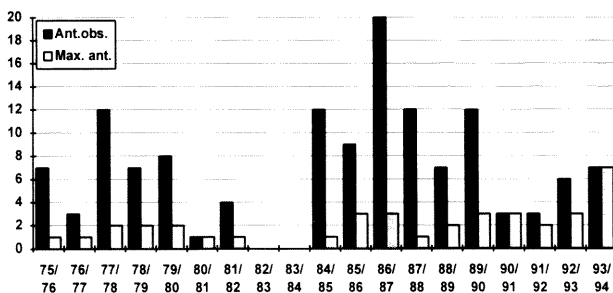
Forekomst:

133 kjente observasjoner. Kan sees fra oktober til månedsskiftet april-mai. Tidligere mest observasjoner fra høsten (oktober-november) og våren (mars). De senere år også økende antall midtvintersobservasjoner. Maksimalt antall påtruffet er 7 ind 26.12.93.

Utvikling:

Stabil forekomst. Antall observasjoner i fig. 3.3.4.20. viser nok først og fremst hvor stor observasjonsvirksomheten har vært. Noen unntak : Vintrene 82/83 og 83/84 var observasjonsvirksomheten på samme nivå som de 6 påfølgende årene, men ingen lappfiskender ble observert. Forvinteren 93 avviker med et stort antall individer. Dette kan nok delvis forklares med at de andre vannene for første gang på flere år frøs til i en periode, alle lappfiskendene på Lista samlet seg da i Nesheimvann.

Fig 3.3.4.20. Antall observasjoner og maksimalt antall lappfiskender 1975-93.

Sothone (*Fulica atra*):

Hekking:

Det kan virke som om arten på midten av 1900-tallet hekket årlig i vannet. Kun to besøk av ornitologer er kjent, i -38 og -54, og begge fant sothøna hekkende. Siden ble ikke vannet undersøkt før på første halvdel av 70-tallet og i 1974 bygget et par reir på St.Bjørn, hekkingen ble imidlertid avbrutt. Siden har det ikke vært mistanke om hekking selv om sothøna av og til blir observert i hekketiden.

Forekomst:

Tidligere fantes arten stort sett om høsten og våren. Den dukket opp i slutten av oktober og mange forsvant så snart isen la seg. Noen kunne også overvintre i råkene dersom vinteren ikke ble for hard, mange trakk ikke lenger vekk enn til sjøen. I mars tok antallet seg opp igjen. De siste to årene har sothøna overvintret i stabilt antall hele vinteren gjennom. Maksimalt antall påtruffet er 48 ind 31.3.84.

Utvikling:

Som for de fleste andre svømmefugl var høstene 85-88 og de påfølgende vintre svært dårlige. Etter dette har antallet tatt seg opp på samme nivå som på 70- og tidlig 80-tall. Om våren måtte vi vente helt til 92 for antallet igjen var på det gamle nivået.

Fig. 3.3.4.21. Gjennomsnittlig og maksimalt antall sothøns i perioden 25.10.-31.1. Tallene i parentes angir antall tellinger.

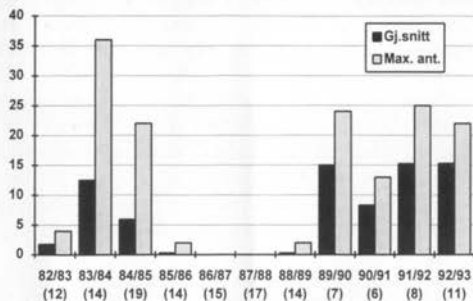
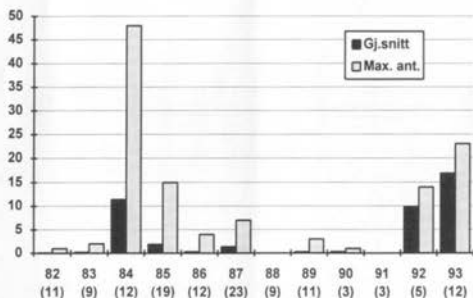

Fig. 3.3.4.22. Gjennomsnittlig og maksimalt antall sothøns i perioden 1.2.-15.4. Tallene i parentes angir antall tellinger.

Rødstilken beiter ofte på mudderflater. Bildet er fra NOF/Listas arkiv.

Sivhøne (*Gallinula chloropus*):**Hekking:**

Ble i 1954 funnet hekkende i en nærliggende dam til Nesheimvann. Det er usikkert om denne dammen ligger innenfor det nåværende naturreservatet. Ellers kun fem observasjoner fra hekkesesongen. I 1977 : 1 ad 7.5. , 15.5. , 9.6. , 25.6. og i 1984 : 1 ad 5.5.

Forekomst:

95 kjente observasjoner, stort sett av overvintrende fugler fra oktober/november til mars/april. Nesten alle observasjonene er fra området Vansbekken-Løgan. Maksimalt antall påtruffet er minst 8 ind 24.1.76.

Utvikling:

På 70-tallet relativt vanlig overvintrer. Siste 12 år har den vært svært sjelden, kun 9 observasjoner spredt om høsten, vinteren og våren.

Kommentar:

På 70-tallet var det en mere stabil hekkepopulasjon på Lista, muligens var det lokale fugler som overvintret i Nesheimvann. Arten hekker dog enda på Lista, men i mindre antall. Opprenskningen av Vansbekken helt ned til vannet høsten 1993 har redusert biotopens verdi for overvintrende sivhøns og vannrikser.

Tab. 3.3.4.20. Kjente observasjoner av sivhøne.

54 : 1 par+1 pull mai. (1 nærliggende dam)
75 : 1 ind 13.10. , 2 ind 15.11. , 1 ind 22.11. , 31.12.
76 : 1 ind 9.1. , 2 ind 14.1. , 17.1. , 3 ind 18.1. , min 8 ind 24.1. , 4 ind 25.1. , 3 ind 26.1. , min 3 ind 27.1. , 2 ind 28.1. , 1-2 ind 31.1. , 4 ind 2.2. , 1ad+2juv 3.2. , min 3 ind 4.2. , 5.2. , 1 ind 6.2. , 2 ind 10.2. , 5 ind 12.2. , 4-5 ind 13.2. , 2 ind 26.2. , 4 ind 27.2. , 1 ind 29.2. , 2 ind 1.3. , 4 ind 2.3. , 1 juv 7.3. , 8.3. , 2 ind 9.3. , 14.3. , 15.3. , 1 ind 18.3. , 19.3. , 2 ind 23.3. , 2 ind 2.4. , 1 ad 14.4. , 16.4. , 1 ad 22.8. , 1 ind 5.10. , 17.10. , 29.10. , min 3 ind 6.11. , 5 ind 14.11. , 6 ind 23.11. , 3 ind 26.11. , 1 ind 10.12. , 2 ind 11.12. , 1 ind 14.12. , min 4 ind 27.12. , min 2 ind 28.12. , 1 ind 30.12.
77 : 1 ind 1.1. , 2.1. , 3.1. , 2 ind 4.1. , 1 ind 7.1. , 5 ind 8.1. , min 3 ind 9.1. , 1 ind 10.1. , 13.1. , 15.1. , 3 ind 16.1. , 2 ind 23.1. , 1 ind 26.1. , 28.1. , 29.1. , 3 ind 9.2. , 1 ind 22.2. , 2.3. , 15.3. , 7.5. , 15.5. , 9.6. , 25.6. , 2 ind 26.11. , 1 ind 25.12.
78 : 1 ind 22.3. , 30.4. , 5.10. , 1-2 ind 10.12.
79 : Ettpar observasjoner i januar-mars.
80 : 1 ind 13.1.
84 : 1 ind 31.3. , 5.5.
85 : 1 ind 5.1. , 6.1. , 20.10.
87 : 1 ind 17.1.
88 : 1 ind 30.10.
90 : 1 ind 29.11. , 14.12.

3.3.5. Maksimumstall for svømmefugl.

Nedenfor vises det høyeste antall individer som er påtruffet av hver enkelt art pr. 31.12.93. Tallene gjelder kun rastende fugler. For de sjeldnere artene er også antall kjente observasjoner angitt.

Art:	Maks.	Dato:	Hovedobservatør:	Ant. obs.
Smålom	2	14.11.93	Knut Olsen	9
Storlom	1	flere		3
Toppdykker	4	25.5.79	Oddvar Pedersen	75
Gråstrupedykker	2	16 og 31.10.92	Knut Olsen	12
Hornedykker	4	27.11.82	Kåre Olsen	50
Dvergdykker	10	23.10.82	Kåre Olsen	144
Storskarv	4	28.7.91	Knut Olsen	33
Toppskarv	1	1.5.88	Dagfinn Dahl	1
Knoppsvane	20	2.10.93	Knut Olsen	
Sangsvane	119	9.3.84	Kåre Olsen	
Dvergsvane	9	23-24.10.87	Kåre Olsen	18
Grågås	300	26.11.83 og 25.8.84	Kåre Olsen	
Kortnebbgås	(30)	(5.11.88.)	(Kåre Olsen)	87
Sædgås	15	27.2.84	N.H. Lorentzen	50
Tundragås	70	14.12.86	Kåre Olsen	79
Dverggås	1	14.11.87-8.4.88	Kåre Olsen	17
Snøgås	1	medio okt-72	Leif Pedersen	1
Stripegås	2	8-19.4.93	Knut Olsen	6
Kanadagås	285	31.12.93	Knut Olsen	
Ringgås, østlig	23	23.10.88	Finn Jørgensen	6
Hvitkinngås	30	20.3.93	Kåre Olsen	69
Gravand	14	23.8.76	Oddvar Pedersen	90
Brunnakke	750	2.10.93	Knut Olsen	
Snadderand	2	flere		20
Krikkand	155	6.10.84	Kåre Olsen	
Stokkand	500-600	28.3.71	Kåre Olsen	
Stjertand	13	6.9.92	Knut Olsen	27
Knekkand	13	18.5.74	Oddvar Pedersen	42
Skjeand	3	flere		30
Taffeland	145	30.10.93	Knut Olsen	
Toppand	540	9.10.92	Knut Olsen	
Ringand	1	26-29.10.80	N.H. Lorentzen	1
Bergand	250	9.11.75	Oddvar Pedersen	
Havelle	10-12	13.2.75	Gaute Grimsby	8
Svartand	12	17.11.84	Kåre Olsen	37
Sjøorre	30	1.5.57	Halvdan Møller	1
/Erfugl	1	25.11.81	N.H. Lorentzen	1
Kvinand	290	15.1.83	Kåre Olsen	
Lappfiskand	7	26.12.93	Knut Olsen	133
Siland	17	17.9.91	Kåre Olsen	43
Laksand	37	13.3.77	Oddvar Pedersen	
Sothone	48	31.3.84	Kåre Olsen	
Sivhone	8	24.1.76	Oddvar Pedersen	95

3.4. Høsttrekk vadefugl

Nesheimvann har en viktig funksjon som rasteplass for vadefugl under trekket vår og høst. I denne sammenheng er det mest interessant å prøve å få en oversikt over høsttrekket i de årene vannet har vært vernet, da det på grunn av biotopsendringer antas å ha blitt dårligere forhold for vadere om høsten.

Fra 1982 til 1993 har vi et materiale som er så stort at det kan brukes til å vise utviklingen av trekket fra år til år. Det er laget figurer som viser utviklingen til de 15 vanligste vaderne fra 1982 til 1993.

Det er viktig at tallene skal være sammenliknbare fra år til år selv om antall observasjonsturer og dekningsgraden har variert. Tallene for hvert enkelt år har fremkommet ved at en først summerer det totale antall av en art som er sett en høst. Det er så blitt regnet ut en dekningsindeks for hvert år, som får en økning på 1/4 hver gang et av vannets 4 delområder er blitt undersøkt i tidsrommet 20. juni til 31. oktober. De 4 delområdene er Nesheimsumpen, nordre del av vannet, Holman og Kviljobukta. Totalsummen av antall individer dividert på dekningsindeksen uttrykker dermed hvor mange individer som gjennomsnittlig befant seg i vannet gjennom hele høsten.

Dersom en ser på figurene 3.4.1 - 3.4.16 må en kunne si at det har skjedd store forandringer i forekomsten av vadefugl på høsten de siste 12 år. Vi antar at det først og fremst er reguleringen av vannstanden som er skyld i dette. De vegetasjonsløse sand og mudderbankene som før ble blottlagt midt i vadertrekket i juli og august var gode næringsområder for en rekke vadefugl. De artene som er mest avhengige av slike områder (sandlo, myrsnipe og tringa-arter) viser nesten alle tydelig reduksjon siden terskelen ble satt opp i 1987. Mange sjeldnere arter av f.eks. calidris-vadere som tidligere kunne sees mer eller mindre regelmessig sees nå sjelden eller aldri. Tilgroingen med trær har også ført til at mange av strendene ikke lenger er så åpne og oversiktlige som vaderne ønsker å ha dem.

Artene som i større eller mindre grad også bruker jordbruksområder under trekket (tjeld, heilo, tundralo, vipe, brushane og storspove) har ikke vist den samme tendensen. Halvparten av disse har midlertid hatt en markant nedgang de siste 3-4 år. Det er vanskelig å si noe sikkert om årsaken til dette, men ting som redusert oversikt p.g.a. det store oppslaget av trær samt økt jakt kan spille inn.

Bekkasinene som trekker nokså sent på høsten er avhengige av fuktige myrer og oversvømte strender. Disse har også fått redusert sine biotoper. Bekkasinene er imidlertid meget vanskelige å få oversikt over da de trykker i vegetasjonen helt til en kommer svært nær dem. Figur 3.4.15 som viser opptreden til enkeltbekkasin må derfor taes med en klype salt, da registreringene er svært avhengig av hvor langt en har gått i egnede områder. Det gjennomsnittlige antall bekkasiner som finnes i vannet om høsten er nok i virkeligheten mange ganger høyere. Vi registrerer likevel at langt færre enkeltbekkasiner er observert de siste 4 år.

Fig 3.4.1.-3.4.8. viser gjennomsnittlig antall rastende individer i Nesheimvann høstene 1982- 93 av de angitte artene.

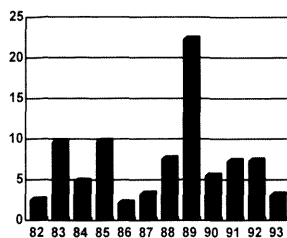

Fig 3.4.1. : Tjeld

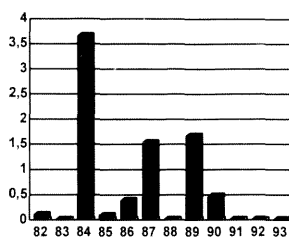

Fig 3.4.2. : Sandlo

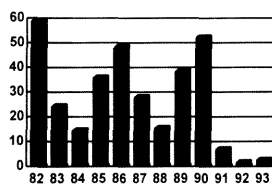

Fig 3.4.3. : Heilo

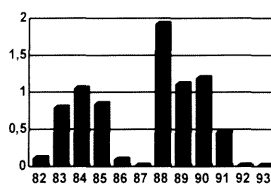

Fig 3.4.4. : Tundralo

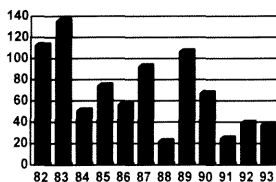

Fig 3.4.5. : Vipe

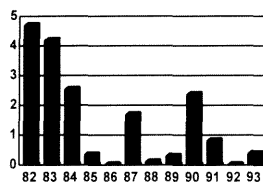

Fig 3.4.6. : Myrsnipe

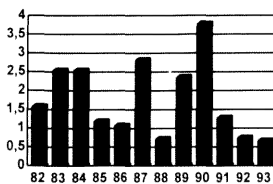

Fig 3.4.7. : Brushane

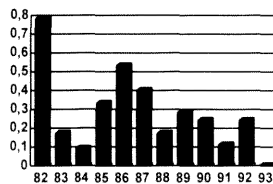

Fig 3.4.8. : Sotsnipe

Fig 3.4.9.-3.4.16. viser gjennomsnittlig antall rastende individer i Nesheimvann hostene 1982-93 av de angitte artene.

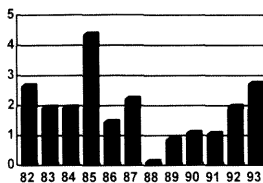

Fig 3.4.9. : Rodstilk

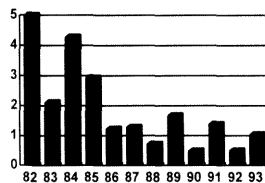

Fig 3.4.10. : Gluttsnipe

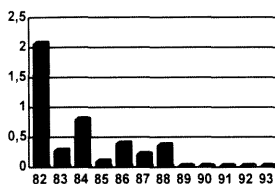

Fig 3.4.11. : Skogsnipe

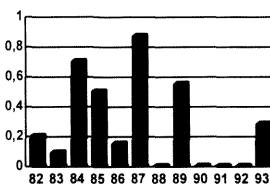

Fig 3.4.12. : Grønnstilk

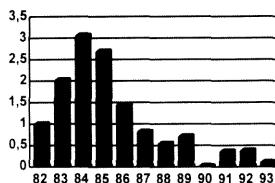

Fig 3.4.13. : Strandsnipe

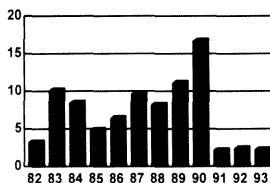

Fig 3.4.14. : Storspove

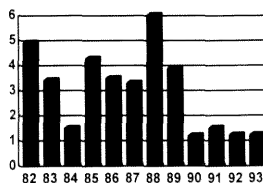

Fig 3.4.15. : Enkeltebekkasin

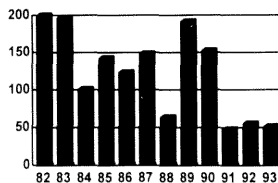

Fig 3.4.16. : De 15 vanligste vadere sammenlagt

4 Inngrep i Nesheimvann

Opprinnelig hang Nesheimvann, Prestevann, Brastadvann og Hellemyra sammen i et våtmarkssystem, kun myrer skilte disse områdene fra hverandre. Allerede på 1800-tallet ble den første store senkningen foretatt. Den neste senkningen i 1914 senket vannstanden med nesten 2 meter. Disse to senkningene førte alene til at vannflaten ble omtrent halvert. En helt ny kanal ble gravd slik at utløpet nå er på Nesheimsanden istedet for i Østhasselstranda. De på den tiden mest fuglerike og meget grunne områder fra nåtidens Nesheimvann og vestover ble tørrlagt. Videre ble de fleste øyene tilknyttet land. Utover 1900-tallet ble flere utfyllinger foretatt. Fire grus- og massetak ble etterhvert åpnet rundt vannet.

I 1980 ble vannet vernet midlertidig i påvente av den endelige våtmarksplanen. Formålet var å hindre en planlagt videre ødelegging av vannet. I 1984 ble utløpet senket ytterligere, det førte til at vannstanden ble så lav at saltvann trengte seg inn i vannet. I januar 1987 ble en stem oppført i utløpet slik at en viss minstevannsstand kunne opprettholdes. Dette var ett av konsesjonsvilkårene i forbindelse med bygging av et kunstig vanningsanlegg på Kviljo. Nesheimsumpen, som er noe av den tidligere bunnen av vannet, ble også ødelagt etter at vannet ble midlertidig vernet. I tillegg til vannstandssenkingen ble hele sumpen grøftet opp i 1986. Endelig forsant størstedelen av vanntilførselen til sumpen da Hellemyra i 1989 ble tørrlagt og vannet drenert gjennom rør direkte til sjøen.

4.1. Inngrepenes innvirkning på fuglelivet.

De første senkningenes innvirkning på fuglelivet vet vi dessverre lite om. Følgene av inngrepene på 80-tallet har vi derimot god oversikt over. Registreringene som er beskrevet i kapittel 3 viser at fuglelivet fra slutten av 70-tallet og frem til nå har endret seg drastisk. Det er særlig hekkebestanden til mange våtmarksarter, vadefugltrekket og trekk og overvintringen til endel svømmefugler som er berørt.

Årsakene er først og fremst tørrleggingen av Nesheimsumpen og det forhold at vannet nå er regulert til en tilnærmet konstant minstevannsstand. Disse inngrepene har også fremskyndet tilveksten av trær og busker langs strendene og på myrene.

De livgivende flomperiodene som før inntraff høst, vinter og vår har i stor grad forsvunnet. Fugleflokkene har dermed ikke lenger anledning til å søke næring på de oversvømte myrene og strandengene. Tilgroingen på myrene og langs strendene har de siste årene vært enorm, den varierende vannstanden og de regelmessige oversvømmelsene holdt tidligere myrer og strandenger trefrie. I tillegg til at det ble for fuktig til at trær kunne overleve, fraktet trolig høstflommen de fleste ore- og bjørkefrøene bort. De fleste våtmarksfugler krever et åpent terreng og har nå færre egnede biotoper enn før.

Tidligere forekom en markert minstevannsstand kun i juli og august. Da ble det flere steder blottlagt mudder- og sandbanker. Med den nåværende tilnærmet konstante

vannstanden har disse bankene grodd til med vegetasjon, mens noen av dem alltid ligger under vann. Dette har ødelagt biotopen for fugler som er avhengige av vegetasjonsløse strender og banker for å finne føde, først og fremst vadefugl.

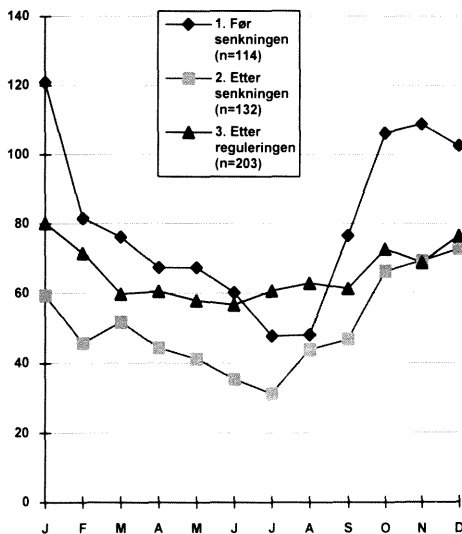
Tørrelleggingen av Nesheimsumpen har særlig gått ut over de mest fuktighetskrevene hekkefuglene.

4.2. Vannstandsregistreringer.

Fra vannstandsmerket ble satt opp i mai 1982 og frem til midten av juli 1989 ble vannstanden registrert en gang pr. uke. Etter dette er vannstanden registrert mer uregelmessig, men oftest 1-3 ganger pr. måned. Gjennomsnittsvannstanden for hver måned har blitt regnet ut i tre perioder. Periode 1 : Fra vannstandsmerket ble satt opp til Nesheimbekken ble senket i juli 1984. Periode 2 : Fra senkningen av Nesheimbekken til stemmen ble satt opp i januar 1987. Periode 3 : Fra stemmen ble satt opp og frem til 31.12.93.

Figur 4.2.1. viser gjennomsnittsvannstanden før senkningen, etter senkningen og etter at stemmen kom. Vi ser tydelig hvordan vannstanden etter senkningen ble lavere, men likevel stort sett hadde de samme endringene gjennom året. Etter at stemmen ble satt opp er vannstanden blitt regulert til et tilnærmet konstant nivå.

Fig. 4.2.1. Vannstandsregistreringer i Nesheimvann.

5. Forslag til skjøtsel av Nesheimvann naturreservat.

Vi har anbefalt for fylkesmannen at de følgende tiltak bør gjennomføres i forbindelse med skjøtselen av området. Formålet med tiltakene vil først og fremst være å opprettholde det rike fuglelivet samtidig som arter som har forsvunnet/blitt redusert siden vannet ble midlertidig vernet skal få mulighet til å komme tilbake/øke igjen.

Tilbakeføring av vannstanden til det den var ved vernetidspunktet.

Registreringene viser tydelig at reguleringen av vannstanden har gått ut over forekomsten til en rekke arter. Tilbakeføring fra en kunstig, stabil vannstand til naturlige årstidsvariasjoner regnes i Sverige og Danmark for det viktigste skjøtselstiltaket ved vernede våtmarksområder. Se f.eks. Alexanderson m.fl. : "Stränder vid fågelsjöar"

Tiltaket vil medføre :

- en bredere strandsone med større treløse strekninger og lavere vegetasjon.
- blottlagte sand- og mudderbanker i juli-august til fordel for bl.a. trekkende vadefugl.
- hindre ytterligere tilvekst av trær/busker da høy vannstand i september/oktober vil transportere vekk bjørke- og orefrø fra strendene og de fuktigste myrene.
- hindre tilvekst ved at vannstanden i fire mnd. er så høy at trær ikke overlever på de fuktige myrene og strandengene.
- fine beiteplasser for svaner, gjess og gressender på oversvømte strandenger/myrer om høsten og vinteren.

Utløpet av Nesheimvann, sommeren 1985. Slike blottlagte mudderbanker er svært verdifulle som næringsområder for vadefugler. Vannstanden var særlig lav årene 1984-86 fordi utløpsbekken ble senket. Foto : Kåre Olsen

Restaurering av vannstanden i Nesheimsumpen.

Gjøres enklest ved at den nyoppgravde hovedkanalen demmes opp, v.h.a. terskler, med jevne mellomrom fra vannet og innover i sumpen. Fullstendig igjenfylling av kanalen er hverken nødvendig eller ønskelig. Viktigst er det å demme opp kanalen der den renner ut i vannet.

Fullstendig restaurering tilbake til fuktighetsforholdene ved vernetidspunktet vil sansynligvis kun være mulig i den østre delen av sumpen da mesteparten av vanntilførselen til vestre/mitre deler av sumpen nå er lagt i rør direkte fra Hellemyra til sjøen.

Tiltaket vil medføre :

- fuktighetskrevenne hekkearter som har forsvunnet/ blitt redusert etter tørleggingen vil igjen få gode biotoper.
- forbedrete forhold også for endel trekkfugl, f.eks. bekkasin.
- mindre oppslag av trær og busker i sumpen, som er positivt for mange arter som krever åpent terreng.

Nesheimsumpen, september 1988. Denne kanalen som ble gravd etter at Nesheimvann ble midlertidig vernet har drenert ut Nesheimsumpen og hatt en svært negativ innvirkning på fuglelivet. Foto : Kåre Olsen.

Snauhogst av trær og busker i visse områder med påfølgende økt beitetrykk.

Opprinnelig var hele Nesheimvannområdet treløst. Tilgroingen startet for alvor først for 15-20 år siden. Særlig to større områder er fra et ornitologisk synspunkt viktige å holde treløse. Område 1 : Strendene og myrene fra Løgan , vestover til midten av Nesheimsumpen og sydover til utløpet. Område 2 : Hele Holman med Lille- og Store Bjødnen. De områdene som fortsatt er treløse, stort sett rundt Kviljobukta, må selvsagt fortsatt holdes åpne. Det er viktig at større områder snauhogges helt. Bare et lite område med trær gjør store områder rundt ubrukelig for mange arter da de ikke har full oversikt lenger. Økt beitetrykk er sammen med høy høst/vinter-vannstand viktig for å hindre at trærne spretter opp igjen i løpet av få år. Sauebeite er best for å holde trær/busker nede.

Tiltaket vil medføre:

- hekkende våtmarksfugler som har forsvunnet fra store områder siden 70-tallet kan gjeninnvandre.
- myrer og strender kan igjen brukes til beite- og rasteområder av mange arter som har krav til fri sikt i alle retninger. F.eks. gjess og vadere.
- beitende gjess vil i større grad flytte fra dyrket mark til de tidligere mye brukte områdene på Holman.
- mindre problemer med krypskyting da fuglene blir vanskeligere å komme inn på med mindre skjul.

Restaurering av strandsonen langs deler av vannet.

Langs et jorde i nordre del og et jorde i Kviljobukta samt ved massetaket på Vatne er store mengder stein dumpet ut i vannet. Dette har gjort strendene ubrukelige for fugl. Disse steinene bør fjernes og breddene bør skråes slakt opp fra vannkanten til jordet. Steinene kan for eksempel brukes til å lage lave øyer ute i vannet.

Tiltaket vil medføre:

- strendene blir igjen brukbare til næringsområder for en rekke arter vadere, svaner, gjess, ender og andre våtmarksfugl.
- dersom lave øyer blir anlagt i tilstrekkelig avstand fra land vil det sansynligvis medføre en økt hekkebestand av ender og gjess, særlig hvis hettemåken begynner å hekke der.

7. Litteratur

Bernhoft-Osa, A	Fra fuglelivet på Lista. Stavanger Museums Årshefte 48, 1938.	
Griffin, Harrison og Swales	A review of ornitological observations at Lista, South Norway. <i>Sterna</i> 23, 1956.	
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann - en verneverdig våtmark. Piplerka 1-75.	s 26-39
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann 1975. Piplerka 2-76	s 66-67
Pedersen, Oddvar	Andefugl i Nesheimvann, Lista vinter/vår 1976. Piplerka 3/4-76	s 113-118
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann 1976. Piplerka 2-77	s 70-72
Pedersen, Oddvar	Kort presentasjon av Nesheimvann. Piplerka 1-79	s 14-15
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann 1977. Piplerka 2-79	s 56-59
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann 1978. Piplerka 3/4-80	s 76-77
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann anno 1980... Piplerka 3/4-80	s 50-52
Pedersen, Oddvar	Nesheimvann 1979. Piplerka 3/4-83	s 114-116
Jørgensen, Finn	Nesheimsumpen - Første rettsrunde Piplerka 3/4-90	s 145-146
Fylkesmannen i Vest-Agder 1981.	Utkast til verneplan for våtmarksområder i Vest-Agder fylke	
Alexanderson, Ekstam, Forshed 1986.	Stränder vid fågelsjöar.	

Dessuten er alle publikasjoner av LRSK som er publisert i Piplerka gjennomgått.

Fugleliv i Korshamn-området

Av Kåre Olsen

Korshamn er et lite tettsted ytterst ut mot havet i Lyngdal kommune, bare tre-fire kilometer NW for Lindesnes. I området finnes en rekke øyer, holmer og skjær. Dette flotte skjærgårdsområdet som også kalles Sælørarkipelet har etterhvert blitt "oppdaget"- særlig av sportsfiskere, men også av kultur- og naturinteresserte mennesker.

Fuglelivet er her som ellers en viktig del av miljøet i skjærgården og er en kilde til naturopplevelser. Godt og vel 50 forskjellige arter er registrert i området sommerstid, hvorav ca 40 er påvist hekkende.

Måkene gjør mest av seg. Markøy helt ytterst i skjærgården huser en av Sørlandets største måkekolonier. I de bratte skrentene på øyas vestside hekker bortimot 600 par med gråmåke samt endel sildemåke, svartbak og fiskemåke. Sommeren 1993 ble også havhest observert i området under forhold som kunne tyde på at de kanskje var iferd med å etablere seg som hekkefugl. Markøy kan på nært hold oppleves som det rene fuglefjell, en kaskade av hvite vinger, skrik og skrål. Folk flest må imidlertid nøye seg med å oppleve øya fra sjøen på trygg avstand. Markøy er nemlig vernet som sjøfuglreservat med ilandstigningsforbud i tiden 15.4. - 15.7.

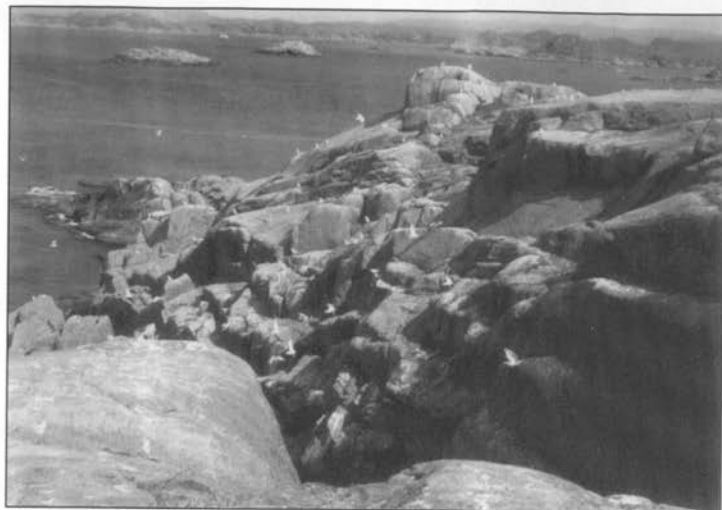
Mindre måkekolonier finnes også andre steder. Kolonier med mellom 10 og 20 par svartbak finnes både på Lyngholmen og Herreholmen, arten hekker ellers spredt på de høyeste partier av de fleste øyer og holmer i området. År om annet hekker en koloni sildemåke på det nakne Loveskjæret, bl.a. 30 par i 1992. En ganske pen fiskemåkekoloni har i flere år hatt tilhold på en holme i Kilen på Revøy (ca 20 par i 1992). Kolonien har de siste år gått kraftig tilbake, muligens p.g.a. minkens herjinger. Hettemåke opptre mer fåtallig og trolig bare som streifgjest.

De elegante makrellterne opptre ganske vanlig på næringsøk mellom øyene her ute. Småfisker de får tak i ved styrtddykking frakter de med seg inn til hekkekolonien i Kilen (30 par i 1993) eller de andre hekkekoloniene lenger inne i Rosfjorden eller Lehneshjorden. Dessverre er ternenes hekkesuksess temmelig dårlig, mink er et stikkord i denne sammenheng.

Ærfuglen er en annen av karakterfuglene i de ytre deler av skjærgården. Anslagsvis 50-60 par hekker her. Småflokker av ærfuglhunner med ungekull på slep er en fin opplevelse her ute blant duvende dønninger og nakent svaberg, mens hannene ligger og later seg på skjærene, ferdig med sin del av jobben.. Siland påtreffes også av og til sommerstid, men om disse hekker er imidlertid ikke kjent.

Våtmarksområder i form av ferskvann og myrer finnes bare i liten grad på øyene. Ferskvannsender og vadefugl finnes det derfor svært lite av. Endel spredte par av den elegante tjelden, fløytespilleren i kjole og hvitt, finnes dog (totalt ca 10 par). Gråhegre sees også forholdsvis vanlig når de sitter og speider etter småfisk i strandkanten, trolig stammer de fra en større koloni inne i Lehneshjorden.

Mesteparten av måkene på Markøy hekker på klippehyller, dette gir kolonien et visst preg av fugleffell. Foto : Knut Olsen.

Tjelden hekker med omtrent 10 par i Sæløyarkipelet. Foto : Kåre Olsen

Den eneste rovfuglarten som jevnlig bruker øyene som jaktområde sommerstid er tårnfalken. Den er artig å se på når den henger med flagrende vinger og speider etter mus og annet småkryp. Av andre større fugler kan nevnes ringdue som finnes spredt i skogsterreng. Grønnspekkens høye og klagende skrik lar seg ofte høre fra varmekjære løvskoglier på Revøy og Kjøsøy.

Flere småfuglarter trives i nærheten av mennesker. I tilknytning til bebyggelsen på Sælør og Kroshamn/Revøy finnes en rekke arter som f.eks. stær, tårnseiler, låvesvale og taksvale. Samt selvfølgelig kråke og skjære.

Småfuglfaunaen er i det hele tatt ganske rik når en tar i betraktning det værharde landskapet her ute i havgapet. Ca 35 arter forekommer mer eller mindre vanlig, de fleste i løvskog og kratt på Revøy, Kjøsøy og Sælør. Artsmangfoldet er ganske stort. Det omfatter gjøk og flere trostearter, linerle, rødstrupe og fluesnapper, meiser og sangere av flere slag, finker, sisiker og spurver. Til og med fuglekongen er påvist syngende i en liten sitkagranplantning på Kjøsøy. Karakterarter på de værharde og treløse øyene ytterst i skjærgården er skjærpiplerke, heippiplerke, steinskvett og tildels linerle. Den knirkende sangen fra et og annet par av bergirisk kan også høres her ute fra holmer med kun noe sparsom vegetasjon i fjellsprekkene og vindblåste lyng- og kreklingtuer på knausene.

Enkelte uventede og sjeldne småfugler er også registrert i området. Det gjelder f.eks. gulerle samt syngende sanglerke på Sælør sommeren 92. Syngende rosenfink i en skogsli ved Kilen på Revøy både i 92 og 93 må også sies å være ganske interessant.

Ovenfor er kun gitt en kort oversikt over noen av de mest karakteristiske fuglearter som en kan oppleve i Korshamnområdet/Sælørarkipelet sommerstid.

I tillegg passerer en lang rekke fuglearter gjennom området under trekketidene vår og høst. Området ligger jo svært strategisk til midt i ledelinjene for fugletrekket. Mye sjøfugl av flere arter overvintrer også i dette fine skjærgårdsområdet.

Prosjekt hvitryggspett, Vest-Agder 1993

Av: Per Kristian Stokke

Det er ikke første gangen NOF Vest-Agder gjennomfører et hvitryggspettprosjekt. Også i perioden 1988-90 ble det foretatt en registrering av hekkende hvitryggspett i Vest-Agder. Ut fra disse registreringene ble det observert hvitryggspett på 136 lokaliteter der hekking var konstantert, eller arten var sett i hekketiden (Jåbekk 1989). Kan det derfor være nødvendig med nok et prosjekt hvitryggspett i Vest-Agder. Ja, mente noen av oss. Prosjektet ble startet på nytt, og de første registreringer startet våren og sommeren 1993.

For arbeidet som er utført i 1993 er det laget en egen rapport, hvor denne artikkelen er et utdrag av rapporten.

Bakgrunn.

Hvitryggspetten er fortsatt i internasjonal sammenheng en truet art. I Sverige er bestanden anslått til 50-70 par, og 30-40 par i Finland (Eriksson & Aulén 1992). Og bestandssituasjonen framover er svært så usikker. I Sverige har de nå også begynt å registrere bestanden av dvergspett, og den ser heller ikke lys ut, mens mellomspetten forsvant fra Sverige i 1983 (Holmbring & Petterson 1983).

I Norge har vi fortsatt en livskraftig bestand av hvitryggspett på vestlandet, mens bestanden på østlandet er redusert til noen fåtallige lokaliteter. En

systematisk registrering etter hvitryggspett er foretatt både på østlandet (Gjerde m.fl. 1992) og på nordvestlandet (Stenberg & Hogstad 1992), og som bekræftet dette. Hva med oss i Vest-Agder? Hvor mange par hvitryggspett er det i fylket? Vi visste at det var en bra bestand, fordi det som nevnt tidligere er gjennomført en undersøkelse i fylket. Men hvor stor er bestanden i Vest-Agder i forhold til de "gode" hvitryggspettlokalitetene vi kjenner fra Vestlandet?

Spørsmålet er helt sentralt, - ikke minst for forvaltningsmyndighetene -, når det er snakk om å forvalte en av de siste gode hvitryggspettbestandene i Europa. Om vi kunne dokumentere at vi i Vest-Agder har en like god, og kanskje større bestand av hvitryggspett enn noen annet kjent sted i Europa, burde det være et signal til forvaltningsmyndighetene om det ansvaret vi har for å forvalte hvitryggspettbestanden på en forsvarlig måte.

For å opprettholde en livskraftig hvitryggspettbestand må vi igjen vite hvordan dette skal gjøres, - naturlig nok. I Sverige har de forsket en del på hvitryggspett de siste årene. Likeså er det både i Hordaland og Sogn og Fjordane på vestlandet, og Akershus, Hedmark, Buskerud og Østfold på østlandet drevet undersøkelser på hvitryggspett. Noe av resultatene fra disse

undersøkelsene har overføringsverdi til Vest-Agder, men fortsatt er det mye av hvirvggspettens liv ukjent. Gjennom prosjekt hvitryggspett - Vest-Agder ønsker vi å bidra med opplysninger til hvitryggspettforskningen i Norge.

Feltarbeidet 1993.

I Vest-Agder begynte vi våren 1993 med bestandsregistreringer etter hvitryggspett. I motsetning til tidligere undersøkelser i fylket, har vi denne gangen forsøkt å gå litt mer systematisk til verks.

I alt 11 ruter er undersøkt i Vest-Agder i 1993. Hver rute er på 5x5 km, eller 25 km². For 11 ruter utgjør det tilsammen 275 km².

Metode

I alt 8 personer har deltatt i feltarbeidet. Dette er Odd Jørgensen, Steinar Flottorp, Arne Filip Ånesen, Svein Grimsby, Geir Grimsby, Svein Terje Jortvedt, Runar Jåbekk og Per Kristian Stokke.

Utselgelsen av takseringsrutene har foregått med utgangspunkt i deltakerne bosted. Ut over dette har plasseringen av rutene i terrenget vært bevist tilfeldig, for å kunne få et representativt utvalg av de ulike skogtyper og biotoper innen fylket. Feltarbeidet for 1993 var lokalisert til følgende kommuner:

3 ruter	i Flekkfjord
2 ruter	i Kvinesdal
3 ruter	i Mandal
1 rute	i Søgne
1 rute	i Songdalen
1 rute	i Vennesla

Feltarbeidet er utført i perioden februar til juni 1993. Hver 5x5 km rute ble systematisk gjennomgått. Uten å følge en bestemt taksringsrute ble hele ruta gjennomløpt, og da spesielt områder som kunne være interessante hvirvggspettlokaliteter. Ved feltarbeidet ble alle sportegn, spesielt hakkemerker, samt syn- og lydobservasjoner notert. I tillegg ble det gjort forsøk med å spille av trommelyder av hvitryggspett.

Hvitryggspett er definert som antatt hekkende på bakgrunn av følgende:

- reir er funnet
- foreldre med mat i nebbet

Hvitryggspett ble definert som antatt hekkende på bakgrunn av følgende:

- hvitryggspett er sett minimum to ganger på samme lokalitet
- hann og hunn er sett sammen
- territorielyder som tromming er hørt minimum to ganger på samme lokalitet, med minst 3 dagers mellomrom.
- hvitryggspett har reagert aggressivt ved avspilling av lyd fra kassettpiller.

Resultater

I gjennomsnitt gikk det med 9.5 dager for å registrere en rute på 5x5 km. Totalt for alle rutene har det gått med 104 feltdager.

I gjennomsnitt ble rutene 94 % dekket/registret. På tross av at vi ikke nådde opp i 100 % dekning, har vi valgt

å se bort fra dette ved beregningen av bestandsstørrelser for hvitryggspetten i fylket. Det gjør igjen at bestandstallene er mer å oppfatte som minimumstall.

Totalt for alle rutene er det konstatert 22 hekkende par, og 14 antatt hekkende par. I tillegg er det 4 enekeltobservasjoner av hvitryggspett som ikke er tatt med i beregningene. Med et utgangspunkt på 36 par gir det 3,27 par pr takseringsrute, eller 0,13 par pr km². I en tilsvarende undersøkelse i Møre og Romsdal fylke var det registrert en tetthet på 0,11 par pr km² (Stenberg & Hogstad 1992). Det er foreløpig ikke gjort forsøk på å skille mellom par som hekker i lauvskog og barskog, men dette er noe som vil bli undersøkt ved en videre studie av materialet av prosjektet.

Det totale skogareal i Vest-Agder er 3140 km², fratrasket vann, myr o.l. (Tomter 1989). Forutsatt en like god bestand i indre deler av Vest-Agder som i undersøkelsesområdene, vil bestandstørrelsen for hvitryggspett i Vest-Agder være på ca 410 par. Dette er mer enn det som tidligere er registrert i Møre og Romsdal fylke, både totalt og fordelt pr km². Dette distriktet er på forhånd antatt å huse en av de største og viktigste bestandene av hvitryggspett i hele Europa. Undersøkelsene vi har foretatt i Vest-Agder tyder på at bestanden i vårt fylke er minst like god som hvitryggspettbestanden på vestlandet.

Som nevnt er registreringsarbeidet i 1993 foretatt i kystnære, kanskje mer lauvskogrike- og hvitryggspetttrike områder enn indre deler av Vest-Agder. For å få svar på det, vil vi i løpet av våren 1994 foreta en tilsvarende registrering i indre deler av fylket. Beregningen på ca 400 hvitryggspett-par må derfor bare tolkes som foreløpige resultater. Om vi til slutt havner på 350 eller 450 hvitryggspett-par i Vest-Agder, eller noe helt annet, vil vise seg etter årets feltsesong, men en god indikasjon gir jo fjorårets resultat likevel.

Samtidig med at vi ved feltarbeidet registrerte hvitryggspett, skulle vi også notere andre hakespetter, spesielt flaggspett. Grunnen til at vi spesielt har registrert flaggspett, er at enkelte teorier om hvitryggspettens tilbakegang forklares med bl.a. konkurranse fra flaggspett. Når hvitryggspettbestanden er nede på et minimum, kan den langt mere vanlige, og aggressive flaggspetten være den siste spikeren i kista, som gjør at hvitryggspetten gir opp hekkingen og trekker ut. Men som sagt er dette kun teori, og ikke foreløpig dokumentert.

Det kan diskuteres om hvor effektivt vi har klart å få med oss alle flaggspettparene innenfor takseringsrutene, men oppsumert for alle 11 rutene viste det seg å være totalt 29 par som var konstatert eller antatt hekkende. Totalt for fylket gir dette 320 par, eller 0.1 par pr km². 1993 sesongen var ikke noe godt flaggspettår i

fylket. I tillegg var nok noen observatører mer opptatt av å lete i antatt gode hvittryggspettområder enn å få med seg mulige flaggspetthekkinger, så derfor kan det tenkes at flaggspettbestanden er underestimert. Men selv om vi f.eks. skulle øke flaggstettbestanden med 50 % i forhold til hva vi har registrert i 1993, kommer vi opp i 480 par, og det er "bare" 70 par med enn vi beregnet hvittryggspettbestanden til. Tallene er såpass usikre at man skal ikke legge for mye vekt på de, men et lite tankekors er det nå uansett.

Vi har i løpet av 1993 sesongen ingen indikasjoner på at flaggspetten har fortrent hvittryggspetten fra hekkeplassen, dette til tross for at vi på 2 lokaliteter hadde hvittrygg- og flaggspetthekking med bare 20 m avstand mellom parene. Og hekkingene var vellykkete!.

*Runar Jåbekk i ferd med å ringmerke reirunger av hvittryggspett.
(Foto: Ole Aa. Brattfjord)*

Litteratur:

- Eriksson, P. & Auløn, G., 1992. Åtgärdsprogram for vitryggig hackspett (*Dendrocops leucotos*). - Rapport til naturvårdsverket. Sverige 23 s.
- Gjerde, I., & Rolstad, J., & Rinden, H., 1992. HVitryggspetten på Østlandet: Hekkehabitat og bestandsutvikling sett i forhold til driftsendringer i landbruket. Rapp. Skogforsk 15: 1-41.
- Holmbring, P.Å., & Pettersson, B., 1983. Mellanspetten utdød i Sverige. - Vår Fågelvård 42:454-459.
- Jåbekk, R., 1989. Hvitryggspett i Vest-Agder. Piplerka 1-2: 4-9.
- Stenberg, I., & Hogstad, O., 1992. Habitat use and density of breeding woodpeckers in the 1990's in Møre og Romsdal county, western Norway. Fauna norv. Ser. C, Cinclus 15:49-61.
- Tomter, S. 1989. Landskogtakseringen 1988/89. Vest-Agder. Norsk inst. for jord og skogkartlegging, Ås. 90 s.

Nesten voksne unge av hvitryggspett klar for ringmerking.
(Foto: Ole Aa. Brattfjord)

Prosjekt hvitryggspett, Vest-Agder 1994

Av: Per Kristian Stokke

Ny sesong står for tur, og dermed nye oppgaver for hvitryggspettprosjektet. Som det er nevnt i en annen artikkel i Piplerka håper vi i løpet av 1994 å få taksert noen 5x5 km ruter i indre deler av Vest-Agder, og dermed avslutte arbeidet med bestandsregistreringene. Etter at dette er gjort vil vi komme tilbake med en endelig rapport om bestandsstørrelsen for hvitryggspetten i fylket. Men det er ikke nok. I tillegg vil vi i løpet av 1994 prøve å få kartlagt en del reir rundt omkring i fylket. Rundt disse reirene vil vi foreta en del skoglige målinger, som tetthet, treslagsfordeling, alder/diameter, andel død/døende ved osv. Poenget med undersøkelsen er å se om det er mulig å beskrive hvordan type skog hvitryggspetten velger som hekkelokalitet, og hva som evtnt. er viktig ingredienser i denne skogen. En tilsvarende undersøkelse er nær ved å avsluttes på nordvestlandet, og har tidligere vært gjennomført på østlandet. Det hadde vært av stor interesse og fått til noe tilvarende i Vest-Agder.

Utgangspunktet for en slik undersøkelse er å ha tilgang på nok hekkeplasser til hvitryggspett. For å få til dette er vi avhengig av at NOF-medlemmer i Vest-Agder tar seg en tur ut i skogen, og melder fra om funn av hvitryggspetttekkinger. Eldre hekkefunn, som kan lokalisere tilbake i terrenget, er også av interesse. Det forutsettes da at skogen ikke er forandret, f.eks gjennom hogst, siden hekkingen foregikk.

Derfor: Kombiner det fornuftige med det morsomme. Ta deg en tur ut, og let etter hvitryggspettreir. Hekkefunn kan meldes fra til:

Per Kristian Stokke
Lømsland 74
4634 KRISTIANSAND
Tlf 38 19 86 18.

Vannfugltellingene i Vest-Agder - vinteren 1993

Av: Øyvind Fjeldsgård

De tradisjonelle tellingene av vannfugl i sjø og ferskvann ble også utført vinteren 1993. Tellingene ble utført i januar (9-10. i Kr.sand - Mandal området og 23-24. i Farsund - Fl.fjord) og i mars (13-16.).

Resultatene fra januartellingene ble som vanlig sendt til NINA/Direktoratet for Naturforvaltning.

Det ble i år telt vannfugl i 14 av fylkets kommuner, bare Åseral mangler. Det ble satt ny antallsrekord både i januar og mars. I januar ble det telt 19.047 ind., fordelt på 58 arter. Det er ca. 5.000 flere enn i 1992. I mars ble det telt 14.690 ind., fordelt på 57 arter. Dette er ca. 3000 flere enn i 1992. Totalt 66 arter i 1993 er det samme som i 1992.

Tellelokalitetene.

Vennesla: Venneslafjorden, Otra.

Observatører: Arne Philip Aanensen, Øyvind Fjeldsgård, Espen Nilsen, Ole Martin Jensen.

Kristiansand: Vollevann, Hemmingsvann, Gilsvann, Furutjern, Otra, Kr.sand havn, kyststrekningen Randesund til Søgne. Randesund ble dessverre dårlig dekket i januar.

Observatører: Arne Philip Aanensen, Odd Jørgensen, Øyvind Fjeldsgård, Asbjørn Lie, Sigve Hornnes, Espen Nilsen, Eldar Wrånes, Ole Martin Jensen.

Songdalen: Lievann, Farvann.

Observatører: Øyvind Fjeldsgård, Harald Staalvik.

Søgne: Holskogen til Ålo, Lohnetjønn, Repstadvann, Kvernhusvann.

Observatører: Asbjørn Lie, Steinar Flottorp.

Mandal: Kyststrekningen Ålo til Lundevik, Mandalselva, samt alle ferskvann nær kysten.

Observatører: Inge Flesjå, Runar Jåbekk, Jon G. Noddeland, Anders Gundersen, Gunnar Gundersen, Roy Hermann Olsen, Bernt K. Knutsen, Stian Lindland, Arnfinn Henriksen, Bjørn Arild Henriksen.

- Lindesnes: Kyststrekningen Tjøm til Lindesnes fyr, samt Audna.
Observatører: Samme som Mandal.
- Marnardal/Audnedal: Mandalselva, Audna med tilhørende vann.
Observatører: Samme som Mandal.
- Lyngdal: Rosfjorden, Lyngdalselva - Presteneset, Vatlandsvann, Barvann, Hagestadvann, Gulltjønn og Korshavnområdet.
Observatører: Bjørn Nissen, Bernhard Lid.
- Hægebostad: Lygnevann, Lautjønn, Lyngdalselva.
Observatør: Kåre Olsen.
- Farsund: Listastrendene, Sigersvold - Straumen, Framvaren, Nesheimvann, Hanangervann, Kråkenesvann, Prestevann, Brastadvann, Slevdalsvann, Ulgjelsvann, samt endel mindre vann/tjern i indre del av Lista, Åptafjorden, Herad, indre skjærgård i Spind + endel vann/tjern i Spind.
Observatører: Lars Bergersen, Nils H. Lorentzen, Kåre Olsen, Tor A. Olsen, Knut Olsen, Glenn Bjørnstad, Håkon Fuglestad, Rigmor Salvesen, Geir H. Stølen, Eivind Hansen, Steinar Skeibrok.
- Kvinesdal: Feda/Fedafjorden, Øye + Austerdalen, Vesterdalen, Hidreskog.
Observatør: Svein Terje Jortveit.
- Flekkefjord: Hidra, Lafjorden m/Abelnes, Åna-Sira, Løgene m/Grisefjorden, Siraelva og Gylandsvassdraget.
Observatører: Geir Grimsby, Svein Grimsby, Kjell Grimsby.
- Sirdal: Sirdalsvannet nedre del og Siraelva.
Observatør: Kjell Grimsby.

Samtlige observatører takkes herved for innsatsen.

Værforhold.

Værforholdene i januar var SW bris med enkelte regnbyger. Endel ferskvann var islagte. I mars var det mye tåke, noe som gjorde tellingene ute på sjøen vanskelige.

Kommentarer til resultatene.

Lom:

Det ble i år kun registrert lom i Farsund, og da i et beskjedent antall. I mars ble det kun registrert 1 lom (islom i Farsund).

Dykkere:

Dvergdykker ble den vanligste arten med 16 ind. i januar og ny rekord i mars med hele 27 ind. Bra økning i øst, med 4 ind. i Mandal og Søgne og 3 i Kr.sand. Horndykker, gråstrupedykker og toppdykker ble bare sett på Lista.

Skarv:

Storskarven fortsetter å øke i antall. I januar ble det registrert 659 ind. mot 473 i 1992. Mandal ser ut til å ha den største økningen. Enkelte ind. av toppskarv ble registrert langs hele kysten.

Gråhegre:

Alle kystkommuner har hatt bra med gråhegre. Mandal topper med 179 ind. Også i år overvintret gråhegre i Sirdal - 2 ind. i januar og mars. Enda en mild vinter er sannsynligvis grunnen til at antallet gråhegrer stiger. 492 i januar og 478 i mars er nye rekorder.

Svaner:

Vinterbestanden av knoppsvane holder seg i forhold til i 1992. Som vanlig er det Kr.sand og Mandal som har de største bestandene. Sangsvane overvintrer spredt over hele fylket, med hovedtyngden på Lista. I januar likt med i fjor, men i mars betydelig flere (80 ind. mot 32 i -92).

Gjess:

Selv om de fleste kommuner har innført jakt på kanadagås ble det satt ny rekord med 608 ind. i januar. Marstallet var omtrent likt med 1992. Den "vanlige" grågåsflokken på Lista var i år redusert til 30 ind. I mars ble det registrert 34 hvitkinngjess på Lista.

Ender:

Stokkand var også i år den tallrikste andefugl i Vest-Agder. Totalt 2133 ind. i januar, som er ny rekord. Kr.sand hadde størst antall (511), med Farsund like bak (502). Også i mars ble det ny rekord, med 1604 ind. I Kr.sand overvintret en stjertand ♂.

Toppand og taffeland ble registrert i bra antall på Lista, med totalt 492 toppender og 195 taffelender, som er ny rekord. Kvinand ble registrert i samtlige tellekommuner. Januartallet er ca. 200 ind. under -92, mens marstallet er ca. 200 ind. over -92.

Januartaillene for ærfugl ligger nesten 300 under -92. Mye skyldes nok at Randesundsområdet i Kr.sand ble dårlig dekket. Også Flekkefjord hadde en markert tilbakegang. I mars slo Kr.sand til med 1231 ind, de fleste i Randesund. Totalt for mars ble det ny rekord med 1839 ind. Stellerand og brilleand var også i år på plass på Lista.

Riksefugl:

Totalt 36 sothøner er en liten økning fra i fjor. 7 svaner på Kvinesheia i mars var bra.

Vadefugl:

Bra med vadere i januar, 170 ind. av 10 arter. De aller fleste på Lista, med bl.a. 137 vipser og 11 rødstilk. Ellers enkelte observasjoner i Mandal (3 fjæreplytt) og Søgne (1 rødstilk). Under marstelingen var vårtrekket i full gang med bl.a. 1444 vipser, 384 tjeld, 67 sandlo og 44 storspover. Totalt i mars 1975 ind. av 10 arter. Også i mars de fleste fra Lista, men tjeld i alle kystkommuner og vipser i nesten alle kommunene.

Måker:

Som vanlig ble gråmåke tellingens tallrikeste art, med 7322 ind. i januar. Dette er ny rekord. Bra resultater for de andre måkene med bl.a. 1277 fiskemåker (897 i Farsund) som langt over forrige rekord. Grønlandsmåke og polarmåke i Flekkefjord, som vanlig, og i Farsund.

Alkefugl:

Lave tall for alle arter, men litt bedre enn i fjor. Artig var det med 2 alkekonger i Sirdalsvannet i januar.

Småfugl:

Rundt 200 overvintrende skjærpiplerker er en nedgang fra i fjor, men likevel bedre enn tidligere år. De fleste i Farsund, men økning i Mandal og Lindesnes.

*Stellersand hannen i Seviga ved Lista fyr var på plass under vinterens tellingen også.
(Foto: Kåre Olsen)*

Telleresultater:

Det er brukt følgende forkortelser for kommuner:

Ve	= Vennesla
Kr	= Kristiansand
S/S	= Søgne/Songdalen
M/A	= Marnardal/Audnedal
Ma	= Mandal
Li	= Lindesnes
Hæ	= Hægebostad
Ly	= Lyngdal
Fa	= Farsund
Kv	= Kvinesdal
Fl	= Flekkefjord
Si	= Sirdal
j	= januar
m	= mars

Art	Ve	Kr	S/S	M/A	Ma	Li	Hæ	Ly	Fa	Kv	Fl	Si	Tot.
Smålom	j								3				3
	m												-
Islom	j								6				6
	m								1				1
Dv.dykker	j	1							10		5		16
	m	3	4		4				11		5		27
Ho.dykker	j								10				10
	m								19				19
Gr.dykker	j								7				7
	m								3				3
Storskarv	j	22	28		205	84			226	9	85		659
	m	124	8		127	67		6	229		93		654
Mellomskarv	j								1				1
	m								2		2		4
Toppskarv	j					1			1		4		6
	m	1			1	2					1		5
Skarv sp.	j							1					1
	m	23											23
Gråhegre	j	14	78	1	179	64			54	1	99	2	492
	m	136	51		101	22		39	34		93	2	478
Kanadagås	j	75	15	254				60	195	5	4		608
	m	47	9	73		2	12	11	41	35	16		246
Hv.kinngås	j								7				7
	m								34				34
Grågås	j								30				30
	m					1			110				111

Art	Ve	Kr	S/S	M/A	Ma	Li	Hæ	Ly	Fa	Kv	Fl	Si	Tot	
K.nebbgås	j												-	
	m												4	
Knoppsvane	j	42	8		66	9			13				138	
	m	53	15		89	7		2	29				195	
Sangsvane	j		12	16	2			19	62		2		113	
	m		5		18				40		7	2	80	
Gravand	j													
	m	2	2			1			46				51	
Stokkand	j	10	511	165	129	261	191	1	56	502	114	150	43	2133
	m	8	436	116		156	12	36	82	566	49	97	46	1604
Krikkand	j								8					8
	m							2	36					38
Stjertand	j		1											1
	m		1						1					2
Brunnakke	j				2			1	7					10
	m				1				73					74
Taffeland	j				1			1	193					195
	m							1	32					33
Toppand	j								491		1			492
	m				12			2	355		7	1		377
Bergand	j								7					7
	m								12					12
Ærfugl	j		4	13		426	42		366		133			984
	m		1231	8		286	1		223		90			1839
Stellerand	j								1					1
	m								1					1
Svartand	j								90					90
	m		10						33					43
Sjørørre	j								145					145
	m				1	2			88					91
Brilleand	j								1					1
	m								1					1
Havelle	j				1				161					162
	m		7						140		2			149
Kvinand	j	8	20	45	4	164	9	35	390	16	68	7		766
	m	17	75	34		150	14	8	17	384	73	78	17	867
Dykkand sp.	j													-
	m								5					5
L.fiskand	j								4					4
	m							2	1					3
Siland	j		5	18		81	17	3	44	1	4			173
	m		37	9		131	27	3	16	12	1			236
Laksand	j			3		11	4	2	27		6			53
	m		33	2		7		15	6		1	1		65
Vannrikse	j								1					1
	m													

Art	Ve	Kr	S/S	M/A	Ma	LiHæ	Ly	Fa	Kv	Fl	Si	Tot
Sothøne	j	1						35				36
	m				1			41				42
Sivhøne	j							1		1		2
	m									2		2
Tjeld	j							2				2
	m	1	84	3	24	69		185		18		384
Sandlo	j											-
	m					7		60				67
Heilo	j											
	m				6			4				10
Vipe	j							137				137
	m	3	15		86	196	20	42	935	76	59	1444
Steinvender	j											-
	m							1				1
Myrsnipe	j							1				1
	m						1	17				18
Sandløper	j							1				1
	m											-
Fjæreplytt	j				3			1				4
	m											-
Rødstilk	j		1					11				12
	m	1										1
Storspove	j							3				3
	m					2		42				44
E.bekkasin	j							7				7
	m					2		1				3
K.bekkasin	j							1				1
	m											-
Rugde	j							2				2
	m	1								1		2
Småvader sp.	j											-
	m							1				1
Alke	j				3			1				4
	m											-
Alkekonge	j				1						2	3
	m											-
Lomvi	j	2	2		10			13		52		79
	m	1			6	3						10
Alke/lomvi	j				11			1				12
	m											-
Teist	j											-
	m		1									1
Sildemåke	j											-
	m	3	13		167	9		2				194
Hettemåke	j	93	9	1	39	9		133		146		430
	m	140	37		31	16		215		29		468

Art	Ve	Kr	S/S	M/A	Ma	LiHæ	Ly	Fa	Kv	Fl	Si	Tot
Fiskemåke	j 1	68	3	18	119	9		897	37	125		1277
	m	115	6		5	12		142	12	48		340
Gråmåke	j	151	532		988	1077		2981	41	1552		7322
	m	181	627		623	95		993	33	450		3002
Svartbak	j	25	26		148	133		637	4	234		1207
	m	41	36		195	47		389	10	216		935
Stormåke sp.	j	23	8		370	10		14				425
	m				55			17				72
Krykkje	j				56	9		295	1	95		456
	m							25				25
Grøn l. måke	j							2		1		3
	m									1		1
Polarmåke	j							1		2		3
	m											-
Havsule	j				3			1		10		14
	m							2				2
Trane	j											-
	m								7			7
Skj. p. lerce	j				22	29		183		3		237
	m					6		188		4		198
Vintererle	j							1				1
	m							1				1
Fossefall	j							1		15	19	35
	m				1			1		10	32	44

Arter	j 4	15	16	7	23	15	1	8	56	11	24	5	58
	m 5	25	19		26	22	4	15	49	10	24	8	57
66 arter	j94	984	966	423	3172	1697	1	178	8427	235	2797	73	19047
	m76	2763	1058	-	2286	620	76	226	5835	366	1331	113	14690

Årsmelding 1993: NOF avdeling Vest-Agder

Styrets sammensetning i 1993 har vært:

*Finn Jørgensen
Odd Jørgensen
Per Øyvind Grimsby
Kåre Olsen
Gunnar Gundersen
Øyvind Fjeldsgård
Jan Erik Rør
Runar Jåbekk*

*Kjell Grimsby
Ole Aa. Brattfjord
Sigve Hornnes*

*formann
kasserer
sekretær
styremedlem (Lista)
styremedlem (Mandal)
styremedlem (Kr.sand)
Lista Fuglestasjon
Redaktør Piplerka*

*varamann (Lista)
varamann (Mandal)
varamann (Kr.sand)*

Det ble i 1993 avholdt kun ett styremøte. Det har ellers vært endel kontakt styremedlemmene seg imellom gjennom året.

NOF avd. Vest-Agder har i 1993 utført flere store prosjekter, noe som vitner om fortsatt god oppslutning fra medlemmene i lokallagene våre. Vi hadde likevel gjerne sett at flere var villige til å ta et tak, da det meste havner på de samme personene. Erfaringer fra de siste års drift tilsier at vi må være forsiktige med å ta på oss for store prosjekter, da kvaliteten på arbeidet kan svekkes.

Årvisse prosjekter som vannfugltellingene i januar og mars, samt sjøfuglovervåkning i juni ble gjennomført med godt resultat. Utenom disse tradisjonelle prosjektene har vi utført hekkeregistreringer av måkefugl i hele fylkets skjærgård. Dette prosjektet ble støttet økonomisk av kommunene Kr.sand, Mandal, Lindesnes og Lyngdal. Hvitryggspetttakseringer ble gjennomført med støtte fra fylkesmannens miljøvernnavd. Resultatene konkluderer

med en totalbestand i fylket på ca. 400 par. Dette stemmer bra med våre estimater fra tidligere undersøkelser, nemlig fra 300-500 par.

Registreringer av høsttrekket hos rovfugl på utvalgte potensielle trekksteder ble gjennomført, dog noe amputert i siste halvdel grunnet dårlig vær. Det ble registrert fra Mønstermyr i vest til Kr.sand i øst.

Rapporter fra alle disse prosjektene vil bli publisert i Piplerka.

Vi har også vært sterkt engasjert i høringsuttalelsene til Nærings- og Energidepartementet angående konsekvensvurdering for oljeleting i Skagerak.

Av andre forvaltningssaker kan nevnes protester mot regulering i Lundevågen Naturreservat. Det er også sendt protest mot planer om utfylling i Haugetjønna på Lista. Her ønsket Bredero å deponere avfallsmasser, men heldigvis ble vi oppmerksomme på saken, og intenst arbeid spesielt fra Lista lokallags side

førte til at området ble spart i denne omgang.

Av saker som ikke er kommet lenger i løpet av 1993 kan nevnes forvaltningsplanen for Listastrendene, forlengelse av ilandstigningsforbudet i sjøfuglreservatene, Ramsarområdene på Lista og Ronavassdraget i Mandal.

Ved Lista fuglestasjon ble det gjennomført et stort arrangement i oktober, nemlig World Birdwatch - et prosjekt der det gjalt å få flest mulig folk til å se på fugl. Takket være Lista Fuglestasjon og Lista lokallag ble dette et meget vellykket arrangement, med flere hundre besøkende en sur og kald oktoberdag. For driften av Lista Fuglestasjon ellers vises til egen årsmelding.

Vi vil ellers gratulere LRSK med et meget godt år, og håpe at dette inspirerer til økt rapportering fra fylket i kommende år. Viser også til egen årsmelding fra komiteen.

I 1993 ble det utdelt kr.8.000,- fra Carl A. Jacobsens minnefond, med h.h.v. 4.000,- til Lista lokallag for datapunching av LRSK arkiv samt gamle gjennfunn og kontroller, kr. 2.000,- til Mandal lokallag til knoppsvane- og fuglekasseprosjekt, og kr. 2.000,- til Lista lokallag til restaurering av våtmark. Styret ønsker en tilbakemelding om framdriften i disse prosjektene.

Piplerka kom i 1993 ut med 3 nummer, samt årsrapporten til Lista Fuglestasjon. Viser til egen årsmelding.

Økonomisk har 1993 vært relativt bra, i første rekke takket være inntekter på sjøfugltellingene. Det vises forøvrig til regnskapet.

Mandal 20.02.94.

Finn Jørgensen
formann

Regnskap 1993:

NOF avd. Vest-Agder

	Inntekter	Utgifter
Prosjekter (1)	45.500,00	13.898,18
Annonser	3.750,00	
Trykkeutgifter 3 nummer		20.640,00
Porto (2)		2.493,50
Div. utgifter Piplerka (3)		1.102,90
Reiseutgjenningskassa	971,80	1.430,00
Kontorutgifter (4)		1.456,50
Abonnementer (5)	1.000	
Renter	318,67	
Diverse (6)	80,00	965,50
Carl A. Jacobsens minnefond (7)		4.000,00
	46.620,47	45.986,40
Beholdning 18.02.93: (8)	9.486,45	
Beholdning 31.12.93:		10.120,34
Balanse	56.106,92	56.106,92

Carl A. Jacobsens minnefond: Saldo pr. 31.12.93: 106.133,55

Merknader:

- 1: Ikke mottatt 5.000,- fra Lyngdal kommune. Utgifter vesentlig 4.000,- til hvert lokallag for vannfugltelling.
- 2: Kun 2 utsendelser av Piplerka.
- 3: Hovedsakelig kopiering av bilder + konvolutter.
- 4: Hovedsakelig toner til laserskriver.
- 5: 5 abonnementer (500,-) er feilaktig innbetalt til Lista fuglestasjon. Likeså er kr. 500 for en annonse i årsrapporten til Lista Fuglestasjon innbetalt til NOF avd. V-Agder. Dette er ikke gjort opp.
- 6: Bl.a. utgifter til internasjonal fugledag.
- 7: Beløpet er tilskudd til Lista fuglestasjon. Kr. 2.000 til henholdsvis Mandal og Lista lokallag er ikke utbetalt, da lokallagene i henhold til vedtak på siste årsmøte skulle "fylle" opp minnefondet med kr. 2.000 hver. Kr.sand lokallag hadde penger til gode i fylkesavd., og har derfor ikke betalt inn de 2.000,.
- 8: Beholdningen er feil i regnskapet for 1992 og 1991, da postgirokonto ikke er med.

Odd Jørgensen
kasserer

Jan Kristian Skjelnes
revisor

LRSK

Årsmelding 1993

LRSK Vest-Agder har i 1993 bestått av **Inge Flesjå** (fra februar), **Nils Helge Lorentzen**, **Jan Michaelsen**, **Eldar Wrånes** og **Tellef Barøy Vestøl** (sekretær).

1993 var et rekordår for LRSK, idet hele 300 saker ble mottatt til behandling! Av disse var 74 NSKF-saker, også dette ny rekord. Av de resterende 226 sakene ble 217 godkjent, 4 ble underkjent, mens 5 saker ikke er ferdig behandlet. En sak er sendt NSKF til konsultasjon. En avventende sak fra 1992 er fortsatt ikke ferdigbehandlet fordi belegg mangler. LRSK har hatt ett møte i 1993, der bl.a. hekkestatusen til en del arter ble diskutert. Saksbehandlingen har forøvrig foregått pr. post.

Nye LRSK-lister ble utarbeidet på nyåret i 1993, og ble presentert som en fullstendig artsliste for Vest-Agder. Sekretærens arbeid har ellers i stor grad bestått i å bearbeide innsendte observasjoner av rapporteringsarter fra årene til og med 1992. Dessuten er endel tid gått med til å samle inn beskrivelser av observasjoner som er sendt inn uten beskrivelse.

Det har kommet ni publikasjoner fra LRSK i 1993:

- a) Vestøl, *Nytt fra LRSK Vest-Agder*, Piplerka nr 1-93 (godkjente observasjoner til og med 1991)
- b) Vestøl, *Nye LRSK-lister for Vest-Agder*, Piplerka nr 1-93 (fullstendig artsliste for Vest-Agder inkl. underarter)
- c) Vestøl, *Nytt fra LRSK Vest-Agder*, Piplerka nr 3-93 (godkjente observasjoner til og med 1992)
- d) Høgsås, *Rapporteringsarter 1988*, Piplerka nr 3-93
- e) Vestøl, *Rapporteringsarter 1989*, Piplerka nr 3-93
- f) Vestøl, *Nytt fra LRSK Vest-Agder*, Piplerka nr 4-93 (oppdatering av hekkestatus samt opprop om sildemåke u.a. *graellsii*)
- g) Vestøl, *Rapporteringsarter 1990*, Piplerka nr 4-94
- h) Vestøl, *Rapporteringsarter 1991*, Piplerka nr 4-94
- i) Vestøl, *Rapporteringsarter 1992*, Piplerka nr 4-94

LRSK har i tillegg bidratt med observasjoner fra Vest-Agder til NFKF's rapport "Fugler i Norge 1992" som sto på trykk i Vår Fuglefauna nr 4-93.

Rapportene fra LRSK er veldig sterkt preget av den store aktiviteten på Lista. Også fra Flekkefjord og Mandal er rapporteringen god. For 1994 har LRSK et ønske om at også rapporteringen fra Kristiansand blir mye bedre.

Lista Fuglestasjon har hjulpet LRSK med å legge inn deler av observasjonsmaterialet på EDB. Nylig er det kommet signaler om at en prototype på NSKF/NFKF's egen observasjonsdatabase skal være klar til NOF's årsmøte på Hamar i mai. LRSK håper at denne databasen blir klar til bruk i løpet av 1994, slik at sekretæren kan kaste seg over PC-en og hakke inn resten av LRSK's store observasjonsmateriale til vinteren. Først da blir LRSK i stand til å presentere fullstendige observasjonsoversikter for alle LRSK-artene.

Oslo, 12 februar 1994

Tellef Barøy Vestøl, sekretær

Piplerka

Årsmelding 1993

Piplerka kom ut med 3 ordinære nummer i 1993. I tillegg ble årsrapporten fra Lista Fuglestadjon utgitt som et eget nummer av Piplerka (nr.2-93).

Som vanlig vil de utkomne nummer være en form for årsmelding i seg selv. Jeg vil likevel nevne at de tre ordinære numrene hadde et totalt sidetall på 244, som er det høyeste i Piplerkas historie. Stasjonsrapporten fra Lista Fuglestadjon var på 104 sider, så totalt ble årgangen på 348 sider. Hele 13 forskjellige forfattere har bidratt med stoff til de tre ordinære numrene, og dette er også meget bra.

Stofftilgangen har vært meget god hele året, og flere ganger har mottatt stoff måtte ligge over til neste nummer. Dette er en stor fordel for redaktøren, da det dermed blir lettere å planlegge og sy sammen neste nummer. Så la for all del ikke dette være noen sovepute i 1994.

Etter mitt skjønn har stoffet i 1993 årgangen vært ganske variert, selv om flere av numrene bærer preg av den store aktiviteten, og det tidligere etterslepet i LRSK. Som før sagt, så er det dere bidragsytere som avgjør kvaliteten på kommende Piplerker.

Slik jeg ser det var det en riktig avgjørelse som ble fattet på sist årsmøte, da det ble bestemt at antallet ordinære Piplerker skulle reduseres til 3. Selv med den gode stofftilgangen det har vært i 1993 var det jobb nok å få ut 3 nummer. Dette skyldes i første rekke at stofftilgangen ikke er jevn, samt at undertegnede har endel andre jern i ilden.

For å redusere forvirringen vil i 1994 Årsrapporten fra Lista Fuglestadjon utkomme som supplement til Piplerka, og de resterende piplerkene vil bli nummerert fra 1-3.

Mandal 20.02.94
Runar Jåbekk
redaktør

Lista Fuglestasjon

Årsmelding 1993

Styret har i 1993 bestått av:

Jan Erik Rør (leder)
Gunnar Gundersen
Nils Helge Lorentzen
Runar Jåbekk

1993 har vært nok et godt år for Lista Fuglestasjon. De faglige målsetninger ble fulgt godt opp. Dette innebar at det ble ringmerket i en fast overvåkningsrunde på fyret i tiden 15.03-10.06, og på fyret og i Slevdalsvann fra 15.07-15.11. I tillegg ble direkte trekkende sjøfugler og landfugler telt de dagene det var trekk innenfor samme perioder.

Stasjonen deltok som tidligere i Eurings Acroprosjekt. Vi fikk i 1993 forespørsel om å delta i et stort europeisk/afrikansk nettverk av fuglestasjoner, og fra våren 1994 vil vi delta i dette. Prosjektet har fått EU midler til sentral organisering, og ledes av Vogelvarde Helgoland.

Stasjonen stod også for organiseringen av en omfattende registrering av rovfuglers høsttrekk gjennom Vest-Agder, der tellere fra alle fylkets lokallag deltok.

Stasjonen hadde god bemanning gjennom hele sesongen. David Drangslund var sivilarbeider fra 01.01.93. til 30.06.93., mens Jan Erik Rør var sivilarbeider fra 01.08.93. til 20.12.93. Runar Jåbekk var ansatt på SKAP midler fra 01.08.93 til 31.12.93. Foruten dette deltok en rekke frivillige i

registreringene. Nils Helge Lorentzen bemannet Slevdalsvann hele høsten, mens Gunnar Gundersen bemannet fyret hver helg i høstsesongen.

Jan Erik og Runar var i juni på besøk på Ottenby fuglestasjon/Naturbokhandeln på Øland, sammen med bl.a. Bjørn Vikøyr fra Fylkesmannens miljøvernavdeling. Hensikten var å få innblikk i hvordan denne stasjonen blir drevet, for så å dra nytte av dette i den videre driften på Lista.

Stasjonsstyret jobber som kjent med å bygge opp Lista Fuglestasjon til å bli Norges ledende fuglestasjon, og med tiden kanskje en offisiell NOF-stasjon. Som et ledd i disse planene overtok stasjonen driften av NOF's Siste Nytt telefon fra våren 1993. Styret har i tillegg jobbet mye med å få til et samarbeid med NOF-styret bl.a. med henblikk på salg av varer fra NOF-salg og drift av Fuglevakta. Det er også jobbet hardt med å forsøke å skaffe nok midler til å ha en fast ansatt person på stasjonen i 1994.

Økonomisk har 1993 vært tilfredsstillende, og vi har mottatt støtte fra Viltfondet, NOF's fuglevernssfond og minnefond, samt Carl A. Jacobsens minnefond. Like før årsskiftet fikk vi også 15.000 i støtte fra Dyrebeskyttelsen i Vest-Agder til rehabilitering av skadde fugler.

En stasjonsrapport på 104 sider ble utgitt som et eget nummer av Piplerka.

NOF avdeling Vest-Agder: Referat fra årsmøtet 25/2-1994.

Tradisjonen tro ble årsmøtet avholdt på Risøbank i Mandal. 25 medlemmer hadde møtt opp, det var folk fra Sirdal og Flekkefjord i vest til Kristiansand i øst. Formann Finn Jørgensen tok på seg oppgaven som møteleder, mens Knut Olsen var referent. Møtet ble åpnet kl. 1845.

Årsmelding

Finn Jørgensen las opp årsmeldingen. Denne er forøvrig publisert et annet sted i denne "Piplerka" sammen med årsmeldingene til de forskjellige komiteene. Det var få kommentarer til denne. Øyvind Fjeldsgård pekte imidlertid på at de større prosjektene i fremtiden bør organiseres bedre enn det som var tilfelle med registreringen av hekkende sjøfugl i år. Dårlig informasjon førte da til at Kristiansand kom i gang i seneste laget med registreringene.

Vannfuglkomiteen

Øyvind Fjeldsgård orienterte om vannfugltellingene. Det ble i år telt i 14 kommuner, kun Åseral manglet. Resultatet var også meget godt. Disse tellingene er publisert i sin helhet et annet sted i denne "Piplerka". Øyvind bemerket at enkelte kunne være litt raskere med å sende inn resultatene av tellinga.

Vinterfuglkomiteen

Leder Morten Helberg var ikke tilstede på møtet. Finn Jørgensen kunne imidlertid fortelle at ingen ting hadde blitt gjort i år heller, dette har sammenheng med at NOF-sentralt har

kuttet ut denne tellinga helt. Dette er synd når en ser de fine resultatene bl.a. Sverige og Danmark har fra liknende tellinger. Kåre Olsen kunne opplyse at noen få ruter fortsatt ble teltet i Farsund og Sirdal, disse resultatene blir ikke sendt inn. For å få brukbare resultater må en imidlertid telle et stort antall ruter mange år på rad. Med dette som bakgrunn var styret innstilt på å avvikle komiteen. Det var heller ingen motstand på årsmøtet mot å avvikle vinterfuglkomiteen, dette ble derfor vedtatt.

Lokal Rapport og Sjeldenhets Komite

I fravær av sekretær i komiteen Tellef Vestøl ble årsrapporten lest opp av Finn Jørgensen. 1993 har vært et rekordår for LRSK idet hele 300 saker ble mottatt til behandling. Ikke mindre enn ni publikasjoner fra LRSK har stått på trykk i "Piplerka" i 1993. Nå er man ajour med både sjeldenhetsartene og ikke minst rapporteringsartene. I tillegg har det blitt utarbeidet en fullstendig artsliste for Vest-Agder, samt nye LRSK-lister. Alle var godt fornøyd med det arbeidet LRSK har lagt ned i løpet av året. Det ble også opplyst at en database til bruk for LRSK/NSKF/NFKF sannsynligvis ble ferdig i løpet av 1994 slik at hele LRSK's materiale nå forhåpentligvis kan bli lagt inn på data.

NFKF rapporten "Fugler i Norge 1992" som stod publisert i "Vår Fuglefauna" 4-93 ble også gjenstand for noe diskusjon. Knut Olsen var noe misfornøyd med både fremstillingen av rapporten og til dels store mangler i observasjonene, og lurte på hvordan samarbeidet mellom LRSK og NFKF foregår. Spørsmålet ble

stilt noe ut i tomme lufta da Tellef ikke var til stede. Finn som også er styremedlem i NOF-sentralt kunne opplyse at saken hadde vært diskutert der, og at det i fremtiden var aktuelt å trykke en liknende rapport i Vår Fuglefauna. Man ville heller satse på å publisere denne rapporten i et eget hefte. Også fremstillingen vil forhåpentligvis bli mere leservennlig.

Piplerka

Redaktør Runar Jåbekk kunne fortelle at stofftilgangen hadde vært meget god og variert i 1993. Dette har resultert i et høyt sidetall. Samtidig var han glad for at antallet ordinære "Piplerker" ble redusert til tre på forrige årsmøte, da det hadde vært jobb nok å få disse ut, selv med den gode stofftilgangen. Runar kunne også opplyse at det hadde vært en del forvirring blant medlemmer og abonnenter som ikke mottok nr. 2-93 (Stasjonsrapporten til Lista Ornitologiske Stasjon). Dette nummeret måtte det betales ekstra for å få tilsendt. For å slippe liknende i fremtiden skal denne stasjonsrapporten nå publiseres som et supplement i tillegg til de tre ordinære numrene. Øyvind Fjeldsgård kunne opplyse at Kristiansand lokallag hadde sendt ut nr.2-93 til alle medlemmene gratis, for å slippe forvirring omkring numrene. I fremtiden ville de kreve inn to forskjellige medlemskontingenter avhengig av om en skal ha LOS-supplementet eller ikke.

Lista fuglestasjon

Leder Jan Erik Røer var ikke til stede, årsmeldingen ble derfor lest av styremedlem Runar Jåbekk. Han kunne fortelle om et meget aktivt år. Det ble også til orientering lagt frem et regnskap for 1993. Det var nok flere som fikk sjøkk når de fikk sett budsjettet for 1994. En budsjettert omsetning på en halv

million kroner viser tydelig hvor enormt ildsjelene bak Lista Fuglestasjon satser fremover. Denne satsingen nødvendiggjør en diskusjon om fremtidig organisering/tilknytning for Lista Fuglestasjon. Denne saken ble imidlertid tatt opp som et eget punkt senere på årsmøtet.

Regnskapet

Kasserer Odd Jørgensen gikk gjennom regnskapet, som forøvrig er publisert et annet sted i denne "Piplerka". Regnskapet var revidert og godkjent av Jan Kristian Skjelnes på forhånd. Regnskapet ble også godkjent av årsmøtet. Det ble imidlertid påpekt at posten som gjelder C A Jacobsens minnefond strengt tatt skal balansere på 0. Det var også satt opp et budsjett hvor det ble budsjettert med et underskudd på 9000 kroner i 1994. Man regnet med at resultatet ville bli noe bedre da det erfaringsmessig dukker opp inntekter i løpet av året, det var også tatt godt i på utgiftsposten. Per Kristian Stokke lurte på om det ikke gikk an å få inn mer penger på annonser i "Piplerka". Dette trodde Runar skulle la seg gjøre, problemet er bare at få eller ingen er villige til å prøve å få tak i annonsører. Atle Qvale spurte om NOF-VA kunne få kulturstøtte, Runar og Finn, som har lang fartstid i styret, kunne fortelle at NOF-VA hadde søkt om kulturstøtte i en rekke år og fått avslag fordi de ikke var berettiget støtte.

Valg styre

Kasserer og sekretær stod på valg. Leder som egentlig velges for to år om gangen stod også på valg da Finn på forrige årsmøte gjorde det klart at han stilte til valg på betingelse av at det kun gjaldt for ett år. Finn sa seg på dette årsmøtet villig til å stå toårsperioden ut. Truls Andersen fra Kristiansand ble valgt

inn som kasserer, mens Odd Jørgensen byttet verv fra kasserer til sekretær. Han tok over for Per Øyvind Grimsby som er bortreist som student.

Resten av styret; et styremedlem og en varamann fra hvert lokallag, var valgt av lokallagene på forhånd og kunne bare klappes inn. Jan Erik Røer og Runar Jåbekk satt i 1993 i styret som representanter for hhv Lista Ornitologiske Stasjon og Piplerka. Begge blir sittende også neste periode. Runar mente at disse to representantene kun burde ha møterett som observatører. Bernt Kåre Knutsen presiserte at dette i så fall burde stå klart skrevet svart på hvitt. Ingen hadde motsigelser mot dette, og det ble derfor vedtatt. Det nye styret for 1994 ser dermed slik ut:

<i>Finn Jørgensen</i>	<i>Leder</i>
<i>Truls Andersen (ny)</i>	<i>Kasserer</i>
<i>Odd Jørgensen (ny)</i>	<i>Sekretær</i>
<i>Kåre Olsen</i>	<i>Lista lokallag</i>
<i>Gunnar Gundersen</i>	<i>Mandal lokallag</i>
<i>Øyvind Fjeldsgård</i>	<i>Kristiansand lokallag</i>

Møterett:

<i>Jan Erik Røer</i>	<i>Lista Fuglestasjon</i>
<i>Runar Jåbekk</i>	<i>"Piplerka"</i>

Varamenn:

<i>Kjell Grimsby</i>	<i>Lista lokallag</i>
<i>Ole Aa Brattfjord</i>	<i>Mandal lokallag</i>
<i>Birger Westergren (ny)</i>	<i>Kristiansand lokallag</i>

Valg komiteer

I vannfuglkomiteen ble det gjenvalg på alle medlemmer: Øyvind Fjeldsgård (leder/repr. Kristiansand), Gunnar Gundersen (repr. Mandal) og Kåre Olsen (repr. Lista)

Også i LRSK ble alle medlemmer

gjenvolgt, komiteen ser dermed fortsatt slik ut: Tellef Barøy Vestøl (Sekretær), Inge Flejså, Nils Helge Lorentzen, Jan Michaelsen og Eldar Wrånes.

Runar Jåbekk blir sittende som redaktør for "Piplerka" også i 1994. Til slutt ble Per Kristian Stokke valgt som revisor.

Fremtidig organisering/tilknytning ved Lista Fuglestasjon

Dette var tydeligvis en sak som engasjerte mange av de oppmøtte medlemmene. Først orienterte Runar: Bakgrunnen for saken var et forslag til vedtekter for Lista Fuglestasjon. Dette forslaget bestod av i alt 11 paragrafer. Et viktig moment i argumentasjonen fra Lista Fuglestasjons side var at medlemmene av Lista Fuglestasjon som legger ned en masse arbeid og tar ansvar også skal ha full styring av stasjonen.

Det ble kommentert at stasjonen hadde skiftet navn til Lista Fuglestasjon enda stiftelsesmøtet hadde vedtatt at navnet skulle være Lista Ornitologiske Stasjon, dette mente de minnet om "Clevelendenser". Runar forklarte at stasjonsstyret, etter grundige overveielser hadde vedtatt å forandre navnet, og at dette ikke trengte tas opp i styret i NOF avd. V-Agder.

Sentralt i diskusjonen stod paragraf 7 og 8, da en tilslutning til disse i praksis ville bety at NOF-VA sier fra seg retten til å gripe inn i styringen av Lista Fuglestasjon.

Selv om de fleste var enige i at det var rimelig at medlemmene av Lista Fuglestasjon selv styrte det de drev med, og dermed gav tilslutning til paragraf 7, var det mange synspunkter på saken. På spørsmål om det var mange eiendeler av NOF-VA på stasjonen kunne Runar svare at bortsett fra tidsskrifter tilhørende

både NOF-VA og Lista lokallag, samt datautstyr som redaktøren av "Piplerka" brukte, var det kun private midler.

Kurt Jerstad pekte på at det måtte være en fordel for NOF-VA å ikke stå økonomisk ansvarlig for Lista Fuglestasjon når en ser hvor store tall det ble budsjettert med i fremtiden.

Andre var mer opptatt av fuglenes ve og vel og mente at det måtte være en fordel at noen kunne stå over Lista Fuglestasjons styre og gripe inn dersom det ble handlet mot NOF's formålsparagraf, de syntes i denne sammenheng at paragraf 8 var noe diffus.

Flere var enig i at paragraf 8 var noe uklart mht. hvordan Lista Fuglestasjon var tilknyttet NOF. Kurt Jerstad foreslo at en i tillegg til det som stod der tok med i ordlyden at NOF-sentralt var ankeinstans. De fleste syntes det var en brukbar ordning at NOF-VA kan kontakte NOF-sentralt hvis det skjer noe uheldig som ikke er i samsvar med NOF's formål, så kan NOF-sentralt refse.

Til slutt ble det tatt opp til votering om NOF-VA skulle gi sin tilslutning til vedtektene. Resultatet ble en enstemmig tilslutning til vedtektene dersom følgende to tilføyelser ble tatt med:

Paragraf 3 : Tilføyelse: 3.6. NOF avdeling Vest-Agder har møterett på stasjonens styremøter.

Paragraf 8 : Tilføyelse: Stasjonens vedtekter må være godkjent av Norsk Ornitologisk Forening.

Vedtektene blir dermed sendt til NOF-sentralt for endelig godkjennelse.

Eventuelt

Under punktet eventuelt ble det orientert om de forskjellige prosjektene som NOF-VA holder på med.

Per Kristian Stokke orienterte om hvitryggspettprosjektet. Dette består av to deler. Del 1 er en bestandsregistreringsdel og går ut på at en teller opp alle hvitryggspettparene i utlagte 5x5 km ruter. I 1994 sesongen er det planlagt å legge ut 5-6 nye ruter, fortrinnsvis et stykke inne i landet. Sammen med de rutene som ble taksert i 1993 regner en da med at en vil ha et grunnlag for å estimere totalbestanden i Vest-Agder. Del 2 er habitatbeskrivelse av hvitryggspettens hekkeområder. I denne sammenheng er det veldig viktig at alle de som finner reir melder fra til Per Kristian, slik at en får et bredest mulig materiale. Ellers kan folk som er interessert i å være med på registreringsdelen ringe til Per Kristian. Foreløpige resultater (fra 1993 sesongen) står på trykk i denne "Piplerka"

NOF-VA skal i år kjøre et prosjekt på knoppsvane. Prosjektet går i korthet ut på å kartlegge hekkebestanden og produksjonen, samt myteflokker, i hele fylket. Finn Jørgensen som orienterte ville her ha en ny kontaktmann for dette prosjektet, dette var bl.a. for å lære opp nye folk til å gjennomføre/lede prosjekter. Roy Herman Olsen som har mye erfaring med knoppsvanene i Mandalsområdet sa seg villig til å ta dette oppdraget.

Vipa er som kjent valgt til årets fugl, NOF-sentralt ønsker i den forbindelse registreringer av bl.a. hekkebestand (også gamle opplysninger) og ankomstdatoer. NOF-VA tar mål av seg til å kartlegge hekkebestanden i hele fylket. Kåre Olsen tok på seg oppgaven å være koordinator for dette prosjektet.

Til slutt orienterte Asbjørn Lie om et prosjekt som zoologisk forening i Kristiansand holder på med, nemlig kartlegging av amfibieforekomster (fortrinnsvis salamandere) i Kristiansandsregionen. Han fortalte bl.a. litt om hvor og hvordan en kunne påvise salamandere. Det var tydelig at mange av de oppmøtte også var interessert i disse dyrene. Kåre Olsen kunne opplyse at også Lista lokallag hadde et amfibieprosjekt på gang, mens Kjell Grimsby visste at det tidligere var gjort

registreringer i Flekkefjords- og Kvinesdalsregionen. Asbjørn Lie var interessert i et samarbeide med NOF.

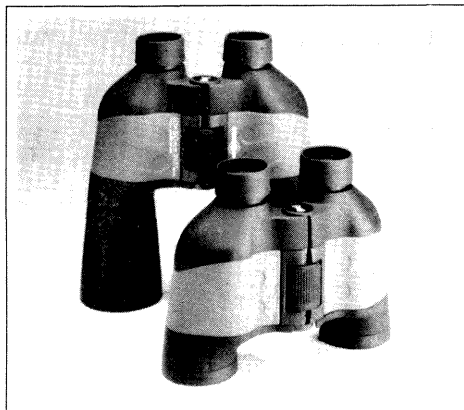
Når dette var ferdig var det ikke flere saker på programmet, klokken hadde etter hvert blitt 2300, og den formelle delen av årsmøtet ble avsluttet.

Knut Sigbjørn Olsen
Referent

Trenger du kikkert eller teleskop?

Kontakt Lista Fuglestasjon for veiledning og et gunstig pristilbud.

Foruten "dyre" kikkerter som Zeiss, forhandler vi også rimeligere modeller i flere prisklasser. Ett eksempel ser du nedenfor. Vi forhandler også Kowa teleskoper.

PANORAMA

PANORAMA

– en dejlig letvægtskikkert i moderne design.

- Beklædt med tyndt gummi
- Lukket fokuserings-system
- Højt øjepunkt for brug med briller
- Optikken er fully coated
- Leveres med taske

TEKNISKE DATA

Øje	Linse	Skæp	Objektiv	Øje	Linse	Skæp
8 x 32	8 x	32mm	6.8	119m	16	16
8 x 40	8 x	40mm	6.5	114m	25	17.8
7 x 50	7 x	50mm	6.8	119m	57	18.7
10 x 50	10 x	50mm	5.3	93m	25	22.3

Tilbud 10x50: 1.200,-

Skaft deg en kvalitetskikkert eller teleskop, og støtt samtidig Lista Fuglestasjon!
Vi sender fraktfritt over hele landet!

Lista Fuglestasjon, Postboks 31, 4563 Borhaug. Tlf. og fax 38 39 75 88

NOF Mandal lokallag

Årsmelding 1993

Årsmøtet ble avholdt i Mandalshallen 07.07.93, og følgende styre ble valgt:

Formann:	Gunnar Gundersen
Kasserer:	Morten Helberg
Sekretær:	Dag Hundstad Johannesen
Styremedlemmer:	Thomas Bentsen
	Martin Lie Pedersen
	Roy Herman Olsen
Varamenn:	Runar Jåbekk
	Bernt Kåre Knutsen
	Arnfinn Henriksen

Utenom årsmøtet ble det holdt 6 medlemsmøter i tillegg til julemøtet på Risøbank. På medlemsmøtene, som ble holdt i Mandalshallen, var oppmøtet noe varierende fra 6-15 stk. Dette skyldes nok mye innholdet på møtene, for da Runar viste bilder fra Svalbard var det også bra med folk. På julemøtet på Risøbank holdt Atle H. Qvale foredrag og viste lysbilder fra en tur til Cuba. Det var ca 25 frammøtte.

Ekskursjoner:

Det ble arrangert 4 turer til Lista:

- Den tradisjonelle turen 2. påskedag.
- Natteekskursjon 5-6.6.
- Høsttur 19.9.
- Den internasjonale fugledagen ved Lista fyr 10.10.

Prosjekter:

- Vannfugltellinger ble som vanlig utført i Lindesnes, Mandal, Audnedal og Marnardal kommuner, i år 16-17.1. og 13-14.3.
- Hekkerregistreringer av sjøfugl ble utført fra Lindesnes fyr til Herøy i Søgne.
- Knoppsvaneprosjektet. Det ble merket 172 svaner, men da det ikke var flere ringer å oppdrive stoppet prosjektet delvis opp. Merking foregikk fra Lindesnes til Kristiansand.
- Rovfugltellinger ble utført fra Lindesnes fyr og Hille.
- Ringmerking. Det ble ikke fanget så mye fugl i nett i 1993, hovedsakelig p.g.a. ringmangel. Det ble derimot merket mye pullus av meiser, fluesnapper og gråhegre. Også måkemerkingen ble sterkt hemmet av ringmangel.

Foreningsbåten er i år blitt overhålt og fikset opp av en ivrig dugnadsgjeng.

Gunnar Gundersen

Regnskap 1993: NOF Mandal lokallag

	Inntekter	Utgifter
Kontingenter	4.500,00	
Medlemsmøter	675,00	
Vannfugltelling	4.000,00	
Julemøte, utlodning	1534,50	
Renter Postgiro	119,70	
Renter DNB	45,27	
Brus og boller medlemsmøtene		884,50
Båtforsikring		719,00
Postboksleie		100,00
Oppussing av båt		1530,00
Leie Mandalshallen		380,00
Gevinster Julemøte		302,70
Renter og avdrag på båten		7.143,00
	10.874,47	11.059,20
Beholdning 31.12.92.	6.495,10	
Beholdning 31.12.93.		6.310,37
Balanse	17.369,57	17.369,57

Morten Helberg
kasserer

NOF Lista lokallag

Årsmelding 1993

Årsmøtet ble avholdt 29.01.93 på Husan, Farsund. Følgende ble valgt inn i styret for 1993:

Formann:	Kåre Olsen (ikke på valg)
Nestformann:	Kjell Grimsby
Sekretær:	Geir H. Stølen
Kasserer:	Steinar Skeibrok
Styremedlemmer:	Lars Bergersen
	Nils Helge Lorentzen
Varamenn:	Knut Olsen
	Alf Waage

Medlemsmøtene har fulgt det tradisjonelle mønsteret med et hovedtema - oftest i form av et lysbildeforedrag. Ellers har det vært faste innslag med siste nytt, feltbestemmelser av fugl, naturverntema, konkurranse samt en enkel bevertning.

Det har blitt avholdt 9 vanlige medlemsmøter. Oppslutningen på disse lå på 13 frammøtte i snitt, mot 15 i fjor. I tillegg kommer 7 seniormøter (aldersgruppe 17 år og oppover) i foreningens hytte i Fuglevika, og det er ett mindre enn i fjor.

På seniormøtene har det ikke vært satt opp noen faste emner, men snakket om løst og fast innen fugleliv og foreningsarbeid. Bl.a. innspill til kommunens miljøplan (vern av Slevdalsvann, opplevelsesturisme, søppelrydding, lyngsviing, flere gang- og sykkelstier). Seniormøtene har i stor grad også fungert som styremøter. Saker som har vært oppe har bl.a. vært blåstrupeprosjektet i Sirdal, Bredero og utbyggingen i Lundevågen, Ullerøy og aktivitetene i skjærgården, foreningshytta i Fuglevika, ulovlig jakt, restaurering av dam ved Kviljobrunnen, samt litt om fugleliv og aktivitetene i Sirdal. To av møtene har vært rene styremøter.

Hovedtemaer på medlemsmøtene:

- 25.02. Ullerøy - en skjærgårdperle v/ Kåre Olsen. Feltbestemmelse av finker/spurver.
- 18.03. Ved foten av Rondane v/ Lars Bergersen. Feltbestemmelse av trost.
- 22.04. Blåstrupeprosjektet i Sirdal v/ P. og G. Grimsby. Feltbestemmelse av trekkfugler.
- 13.05. Runde - Sør-Norges største fuglefjell v/ Kåre Olsen. Feltbestemmelse av fuglesang.
- 26.08. Glimt fra fjellturer v/ Kåre Olsen. Feltbestemmelse av sniper.
- 23.09. Prate-diskusjonsmøte om foreningsaktiviteter og fuglevern.
- 21.10. Fuglelivet i Kråkedalen v/ G. H. Stølen.
- 18.11. Mål og mening for ringmerking og trekkobservering ved Lista Fuglestasjon v/ R. Jåbekk og J. E. Rør.
- 09.12. Fugleliv og dyresporing oppunder Dovrefjell v/ L. Bergersen.

Ekskursjoner:

I løpet av året ble følgende ekskursjoner arrangert:

Påskehelga:	Ullerøy.
18.04.	Havika - Kviljodden samt Hanangervannet.
23.05.	Spind - Kollevoldområdet.
11-13.06.	Fjelltur til Sirdal.
21-22.08.	Ullerøy.
03.10.	Mønstermyr, Flekkefjord.
14.11.	Havika - Kviljodden samt Hanangervannet.
05.12.	Nesheimvannet.

Oppslutningen på disse ekskursjonene var i snitt 6 deltagere, mot 10 i fjor. 3 ekskursjoner ble avlyst p.g.a. dårlig vær. Ellers ble det også gjennomført en god del andre aktiviteter som mange av våre medlemmer har vært engasjert i, som f. eks:

25. og 27.3.	Søppelrydding Steinsvika - Nordhasselvika. 14 deltagere.
10.10.	Internasjonal fugledag på Lista fyr. Bl.a. natursti.

Vannfugltellingene i Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Flekkefjord, Farsund og Lyngdal kommune ble utført i januar og mars med godt resultat.

Vadefugltelling ble foretatt i august, september og oktober langs Listastrendene, vann- og våtmark samt jordbruksområdene på Lista. 1993 var ikke noe toppår for vadere.

Vinterfugltellinger ble gjennomført med noen få ruter i Sirdal/Flekkefjord og Lista. Minkende deltagelse.

Hekkerregistreringer av sjøfugl, ender, vadere og våtmarkssangere ble utført i Farsund kommune. Telling av sjøfuglbestanden i Lyngdal, Farsund, Kvinesdal og Flekkefjord kommune ble utført som en del av totaltellingene i Vest-Agder.

Registreringer av oljeskadde og døde sjøfugl foregikk på deler av Listastrendene. Av 80 registrerte fugl var bare 8 oljeskadd.

Lista Ringmerkingsgruppe har igjen hatt et aktivt år. Totalt ble over 30.000 fugl ringmerket (72 arter). Mesteparten av merkingen foregikk på Lista fyr, i Flekkefjord og i Sirdal.

Ullerøy orn stasjon har også dette året ligget langt nede i aktivitet. Endel hekkeundersøkelser i skjærgården ble imidlertid utført med Ullerøy som base.

Medlemstallet var ved årsskiftet 109. Dette er en oppgang på 14 siden 1992. 21 av medlemmene er kvinner, ellers kan nevnes at 71 er seniormedlemmer, 24 juniormedlemmer og 14 familiemedlemmer.

Lista 03.02.93.

Geir H. Stølen, sekretær

Regnskap 1993:

NOF Lista lokallag

	Inntekter	Utgifter
Medlemskontingent	3.840,00	
Salg mat/drikke	610,00	
Salg foreningsartikler	1.863,00	
Renter	1.117,32	
Rydding Listastrenger (søppel)	4.000,00	
Støtte til prosjekt Lista fyr	1.000,00	
Kulturmidler	1.400,00	
Fondsmidler etter søknad	5.000,00	
Overnatting Fuglevika	80,00	
Vannfugltelling	4.000,00	
Ilanddrevne sjøfugl	3.000,00	
Miljøvernadv. tilskudd (K.Olsen)	4.000,00	
Kjøp mat/drikke		650,25
Kjøp foreningsartikler		1.720,40
Porto		2.299,20
Leie postboks		100,00
Kontorutgifter		377,00
Dekn. av sjøfugl/hekkereg.		7.253,00
Dekn. søppelplukking		3.900,00
Utgifter på båten		889,00
Støtte blåstrupeprosjekt		9.350,00
Fuglevika kjøpt gass		175,00
	29.910,32	26.713,85
Beholdning 01.01.92.	19.182,99	
Beholdning 31.12.93.		22.379,45
Balanse	49.093,31	49.093,31

Steinar Skeibrok
kasserer

Elin Bekkeheia, revisor

Sirdal Fugleforening

(avdeling av NOF Lista lokallag)

Årsmelding 1993

Styret:

<i>Formann:</i>	<i>Kjell Grimsby</i>
<i>Nestformann:</i>	<i>Pernille Sørøy Sandemose</i>
<i>Kasserer:</i>	<i>Jørgen Tjørhom</i>
<i>Sekretær:</i>	<i>Berit Robstad</i>
<i>Styremedlem:</i>	<i>Johnny Josdal</i>
<i>Vararep.:</i>	<i>Geir Arne Haugom</i>
	<i>Gabriel Feed</i>

Medlemstall:

Vi har 13 betalende medlemmer, 7 som ikke har betalt og 3 støttemedlemmer.

Møter:

Det har vore: 10 medlemsmøter
 5 styremøter
 3 overnattingsturer
 3 planlagte dagsturer

Vi har deltatt på nokre seniormøter på Lista.

Fugleforeninga har hatt representanter i 17. mai komiteen.

Emner:

Fossefallprosjektet, Registreringer i Øksendalsområdet, Ringtrost, Korsnebb, Dvergdykkar, Fjellbjørkeskog, Barskog, Næringsrike innsjøar, Fugleforing.

Fuglekasseprosjekt:

10 nye kasser er hengt opp, så nå er det 33 kassar som må sjekkast. Resultatet i år vart også bra, men det var daude ungar i nokre av kassene i Høgåsen. Det var best utteljing for svarthvit fluesnapper og kjøttmeis.

Vinterfugltellinga:

Jørgen, Berit og Kjell har gått noen ruter, og de fortsetter neste år. Andre som er interessert kan henvende seg til Kjell.

Andre prosjekt:

I år er det Per Øyvind og Geir som har vore mest aktive med blåstrupeprosjektet. Kjell har vore skada. 85 hekkelokalteter er funnen, og 195 er ringmerkt.

I Sirdal er det i år ringmerkt 2.250 individ.

Vannfugltellinga, hagefugltellinga har gått som vanleg.

Fuglevakta måtte sette inn vikar for Kjell her i dalen.

Fossefallprosjektet og ringtrostprosjektet er og igang framleis.

Vi har starta opp med å samle inn registreringer her i Sirdal i eit eige kartotek. Me oppmodar alle medlemmer om å melde frå om dei har interessante data, særleg om sjeldne artar.

Anna:

Kjell er framleis nestformann i Lista lokallag, og Berit er frå oktober 1993 formann i NOF's barne og ungdomsutvalg.

Berit Robstad

NOF Kristiansand lokallag

Årsmelding 1993

Følgende styre ble valgt for 1993 på forrige årsmøte i NOF Kr.sand lokallag 15.12.92.:

Leder:	Odd Jørgensen
Nestleder:	Øyvind Fjeldsgård
Kasserer:	Harald Staalvik
Sekretær:	Sigve Hornnes
Styremedlemmer:	Arne Phillip Aanensen
	Roy Erling Fredriksen

Espen Nilsen kom inn som styremedlem høsten 1993 som følge av at de to andre styremedlemmene av naturlige årsaker måtte trekke seg.

Det ble i 1993 arrangert 6 medlemsmøter:

17.02:	Sosialt samvær/fugleprat.
17.03:	Jørn Johnsrud viste lysbilder "Vår i skogen".
15.04:	Odd Jørgensen hadde artsbestemmelse av sangere.
27.10:	Odd Jørgensen fortalte og viste bilder fra Nord-Norge tur sommeren 1993.
24.11:	Sosialt samvær/fugleprat.
15.12:	Årsmøte.

Det ble i tillegg arrangert endel turer i løpet av året, men ikke alle like vellykkede delvis p.g.a. oppmøtet.

På våren ble det gjennomført en overnattingstur til Torsøya, og en kanotur i Gillsvann. Høsten startet med Listatur, og også nå hadde vi en tur til Torsøya, men denne gangen uten overnatting. Ellers hadde vi en kveld med fuglekassesnekring.

Når det gjelder de tradisjonelle aktivitetene, så har vannfugltellingene i kystområdene fra Randesund til Søgne, samt i enkelte ferskvannslokaliteter vært gjennomført med en periode i januar og en i mars.

Vi deltok også med stand på Museets Dag i juni. Vi har i løpet av 93-sesongen hatt et lite tilslag av nye medlemmer. Dette er bra! Kontingentinnbetalingen samsvarer også med antall medlemmer. Men vi opplevde at det på møter/turer var et noe mindre frammøte. Vi håper dette retter seg i 1994.

Kristiansand 7. desember 1993

Sigve Hornnes
sekretær

Regnskap 1993:**NOF Kristiansand lokallag**

	Inntekter	Utgifter
Medlemskontingenter	2.750,00	
Renter 1992	212,71	
Vannfugltelling	6100,00	
Salg emblemer + T-skjorter	300,00	
Salg fuglefrø	2.380,00	
Porto		2.233,20
Konvolutter		342,40
Rekv. + kopier		168,00
Postboksleie		100,00
Kjøp T-skjorter		444,00
Matvarer		380,40
Ringmerkeutstyr		3.704,00
Rapport LOS		1.750,00
Kjøp Fuglefrø		3.375,00
Kjøp mat - fuglekassesnekring		514,90
Vannfugltelling		100,00
Måkefugltelling		110,00
	11.742,71	13.221,90
Beholdning 15.12.92	6.933,19	
Beholdning 15.12.93		5.454,00
Balanse	18.675,90	18.675,90

Finsland 13.12.93.

Harald Staalvik

kasserer

KONKURRANSEFUGLEN

Det kom kun inn 2 svar på siste nummers konkurransefugl, men vi gir nå likevel ikke opp. Håpet er jo at mange flere har glede av å "bryne" seg litt, selv om de ikke sender inn svar. Likevel er det jo å håpe at flest mulig tar seg tid til å sende inn sitt forslag.

*For første gang på lenge var det faktisk bare rette svar! Begge innsenderne hadde bestemt buskspurven på bildet til vierspurv. Fuglen er fotografert av Gunnar Gundersen i Hedmark sommeren 1993 (jmf. artikkelen Finnmarkstur i Piplerka 4-93). Som den heldige vinner ble **Knut Daniel Andersen** fra Lyngdal trukket ut. Premie kommer i posten.*

Som vanlig må svarene på dette nummerets konkurransefugl være redaktøren i hende senest tre uker etter at du mottar Piplerka.

Lykke til!

Gamle Piplerker til salgs!

Nå har du sjansen til å komplettere din samling av Piplerker. Dessverre er det ikke alle årganger vi har noe restlager av, men de vi har legges nå ut for salg. Hefteene selges for kr. 10,- pr. stk. Dette skulle gi en årgangspris på fra 20-40 kroner, hvilket vel må sies å være rimelig. Mange av heftene har vi temmelig få igjen av, så vær rask om du skal være sikker på å sikre deg de numrene du savner. Følgende hefter kan kjøpes ved å kontakte redaktøren:

Nr.

1	-75	3/4	-80	3/4	-83	1/2	-88	3	-91
1	-76	1	-81	4	-84	3/4	-88	1	-92
2	-76	2	-81	1/2	-85	1/2	-89	2	-92
1	-77	3/4	-81	3/4	-85	3	-89	3/4	-92
2	-77	1	-82	1	-86	1	-90	1	-93
2	-78	2	-82	2/3	-86	2	-90	3	-93
2	-79	3/4	-82	4	-86	3/4	-90	4	-93
3/4	-79	1	-83	1/2	-87	1	-91		
1/2	-80	2	-83	3/4	-87	2	-91		

OPPROP!!

Amfibier og krypdyr

Utbredelsen av våre amfibier (stor og liten salamander, frosk, spissnutet frosk og padde) og krypdyr (hoggorm, slettsnok, buorm, stålorm og firfisle) er svært mangelfullt kjent på Sørlandet.

Stor og liten salamander, spissnutet frosk og slettsnok står på rødlista over truede norske amfibier og krypdyr. Drenering av yngledammer for salamandere i kulturlandskapet er en av de største truslene mot dyregruppa. Disse lokalitetene er viktige å ta vare på, kanskje ikke bare for salamandere, men også for fugl.

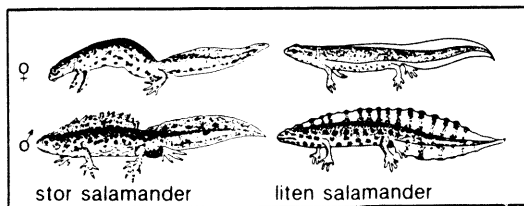
Ei kartlegging er nødvendig. Norsk Zoologisk Forening (NZF), Kristiansandsavdelingen ønsker derfor å få til et samarbeid med NOF og Piplerkas lesere for å samle inn opplysninger om disse

dyregruppene/lokalitetene i hele Vest-Agder. Så noter ned alt du ser av disse dyrene, spesielt ynglelokaliteter - også utgåtte, gjerne med kartreferanser o.l., og send dem til adressen under.

NZF, Kristiansandsavdelingen har startet opp med kartlegging av amfibielokaliteter i Kristiansand kommune og NOF, Lista lokallag har fått penger til en tilsvarende undersøkelse i Farsund.

Trenger du mer informasjon om våre amfibier og krypdyr kan du få tilsendt et lite hefte om artsbestemmelse, utbredelse o.l. (så langt lageret rekker) ved å skrive til **NZF, Kristiansandsavdelingen, Postboks 1591 Valhalla, 4602 Kristiansand**, eller ringe til **Asbjørn Lie** på telefon **38 01 47 20**.

Voksne

Her ser du et eksempel fra det over nevnte heftet om artsbestemmelse av krypdyr og amfibier (Dolmen, D. 1993: Feltherpetologisk Guide, Universitetet i Trondheim Vitenskapsmuseet, Zoologisk avdeling. 1993).

Vassdragstreff

Herved inviteres til "årets" vassdragstreff, som går av stabelen 3-5 juni 1994 på gården Dale øverst i Tovdal i Aust-Agder fylke. Programmet blir som følger:

- Lørdag 04.06.:*
- Turer inn i Årdalen naturreservat og langs Tovdalselva.
 - Barneturer i regi av Blekkulf-klubben.
 - Underholdning på kvelden.
- Søndag 05.06.:*
- Møte med politikere fra fjern og nær.
 - Debatt.

Det er muligheter for overnatting i stort fellestelt eller i medbragt telt.

Et enestående tilbud til å se og oppleve Sør-Norges største naturreservat.

Vassdragstreffet arrangeres av Tovdalsvassdragets verneutvalg, som består av følgende foreninger:

*Arendal og oppland turistforening
Natur og Ungdom
Naturvernforbundet
NOF avd. Aust-Agder
Vernegruppa på Birkeland
+ noen private personer*

Om noen ønsker ytterligere opplysninger om treffet kan man kontakte verneutvalgets leder:

Arne Flor
Tlf. 37 03 16 95

Carl A. Jacobsens Minnefond

Som vel de fleste vet ble dette fondet opprettet av NOF avd. Vest-Agder i 1990, etter at vi hadde mottatt en arv etter Carl A. Jacobsen fra Svinør i Lindesnes. Fondet skal brukes til å støtte prosjekter som er til beste for fugler i Vest-Agder. Statutter kan fåes ved henvendelse til fylkesavdelingen. Søknadsfrist er 31. desember. Styret i NOF avd. Vest-Agder fungerer som fondsstyre. Det blir som hovedregel ikke utbetalt fullt så mye som de årlige renteinntekter, slik at fondet dermed øker etter hvert. På fondskontoen står det nå i overkant av kr 100.000,-.

For 1994 kom det inn 3 søknader om støtte, og følgende midler ble tildelt:

- Per Øyvind og Geir Grimsby fikk kr. 3.500,- til sitt blåstrupeprosjekt i Sirdal. For nærmere presentasjon av prosjektet vises til artikkel i Piplerka nr. 3-93. Prosjektet er tenkt utvidet endel i 1994, og det samarbeides bl.a. med universitetene i Trondheim og Oslo.
- NOF Kristiansand lokallag fikk kr. 750,- i støtte til et fuglekasseprosjekt. Det er meningen at lokallaget skal produsere ca 300 fuglekasser. Arbeidet vil aktivisere medlemmene både med snekring, og senere med registreringer i kassene, samtidig som det selvsagt vil avhjelpe "bolignøden" hos en lang rekke fuglefamilier!
- Harald Staalvik fra Finsland fikk kr. 750,- til vinterforing av småfugler. Harald er medlem (og kasserer) i Kristiansand lokallag, og bruker henimot kr. 5.000,- til fuglemat pr. vinter.

Til slutt vil vi oppfordre Piplerkas lesere til å støtte opp om fondet. Bidrag kan innbetales til fondskonto nr. 7319.42.00096.

Ellers vil vi også oppfordre flest mulig til å søke fondet om støtte innen 31. desember i år.

STØTT Norsk Fuglevernssfond

Fondet har som formål å skaffe midler til fuglevern i vid forstand. Vi ber fugleinteresserte om hjelp!

Bankgironr. 6404.09.53556
Postgironr. 5 54 72 03

NOF's Siste Nytt - telefon

820 - 59090

NOF er fortsatt å treffe på Teletorget, Televerkets 020-tjeneste. Ringer du 820 - 59090, kommer du til NOF's Siste Nytt-telefon, og får det aller ferskeste nytt om sjeldenheter i Norge. Her får du høre hvor de forskjellige artene er å treffe, og når de sist blir sett. Det er også mulig å få høre om de siste bombene fra Sverige, Danmark og Finland.

Telefonen er nå stasjonert i Vest-Agder, nærmere bestemt på Lista Fuglestasjon. Den vil bli oppdatert daglig kl 20.00. For at tjenesten skal bli så bra som mulig, er det viktig at alle bidrar med observasjoner. Legg igjen beskjed på siste nytt-telefonen, eller ring direkte til Lista Fuglestasjon, tlf. 383 - 97588.

Tjenesten koster ca. 3,50 kroner pr. minutt, og et eventuelt overskudd tilfaller Fuglevakta. Den som ringer inn flest meldinger pr. kvartal blir honorert med et gavekort fra NOF - salg.

Trenger du lån skal du få hjelp!

- Når du spør om lån legger vi vekt på den sikkerhet du kan tilby, samt kundeforhold til banken.
- Når du skal ha boliglån kan du velge om du skal ha fast eller variabel rente.
 - Med fast rente på lånet er du sikret samme rentesats i 10 år, uansett hva som skjer med det generelle rentenivået ellers.
 - Lån med variabel rente vil derimot følge rentesvingningene.
- Ved finansiering av boligen kan du også kombinere de to lånetypene.

**Kontakt oss for en låneprat –
det kan lønne seg!**

 Den norske Bank

Hegland Trykkeri a.s

Offset og Boktrykkeri - Bokbinderi

Postboks 24
4401 FLEKKEFJORD
Telefax: 38 32 34 07

Telefon:
38 32 33 55

NOF avdeling Vest-Agder
anbefaler:

Hegland Trykkeri a.s

i Flekkefjord som Trykkeri
for tidsskrifter, foldere og
annet materiell.

Redaksjonen av Piplerka.

INNHold

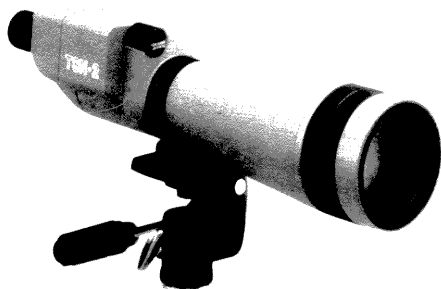
Autor/Tema

Side

Leder		4
Olsen, Knut Sigbjørn:	Fuglelivet i Nesheimvann	
	- en oppsummering	5
Olsen, Kåre:	Fugleliv i Korshamn-området	56
Stokke, Per Kristian:	Prosjekt hvitryggspett, Vest-Agder 1993	59
Stokke, Per Kristian:	Prosjekt hvitryggspett, Vest-Agder 1994	64
Fjeldsgård, Øyvind:	Vannfugltellingene i Vest-Agder,	
	- vinteren 1993	65
Årsmeldinger, regnskap og årsmøtereferat		73
Konkurransefuglen		93
Gamle Piplerker til salg		94
Opprop - amfibier og krypdyr		95
Vassdragstreff		96
Carl A. Jacobsens Minnefond		97

RAMSTAD FOTO

Store Elveg. 10, Tlf. (043) 62 143, 4501 Mandal

*Kikkerter er vår
Spesialitet*

Teleskoper og fotostativer

Til laveste pris!

Deres **Kowa** forhandler

Egen import har gjort dette mulig.
Vi sender over hele landet.

Ring eller skriv og be om tilbud!